

Γραφείο Εφόρου Ελέγχου
Κρατικών Ενισχύσεων

**ΑΝΟΙΚΤΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ**

Εισαγωγή στο Ενωσιακό Δίκαιο των Κρατικών Ενισχύσεων

Αλέξανδρος Τσαδήρας

Αναπληρωτής Καθηγητής Δικαίου Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΑΠΚΥ
Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος Μεταπτυχιακού Προγράμματος 'Δίκαιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης', ΑΠΚΥ

<http://www.ouc.ac.cy/web/guest/s3/progrspoudon/dee/desc>

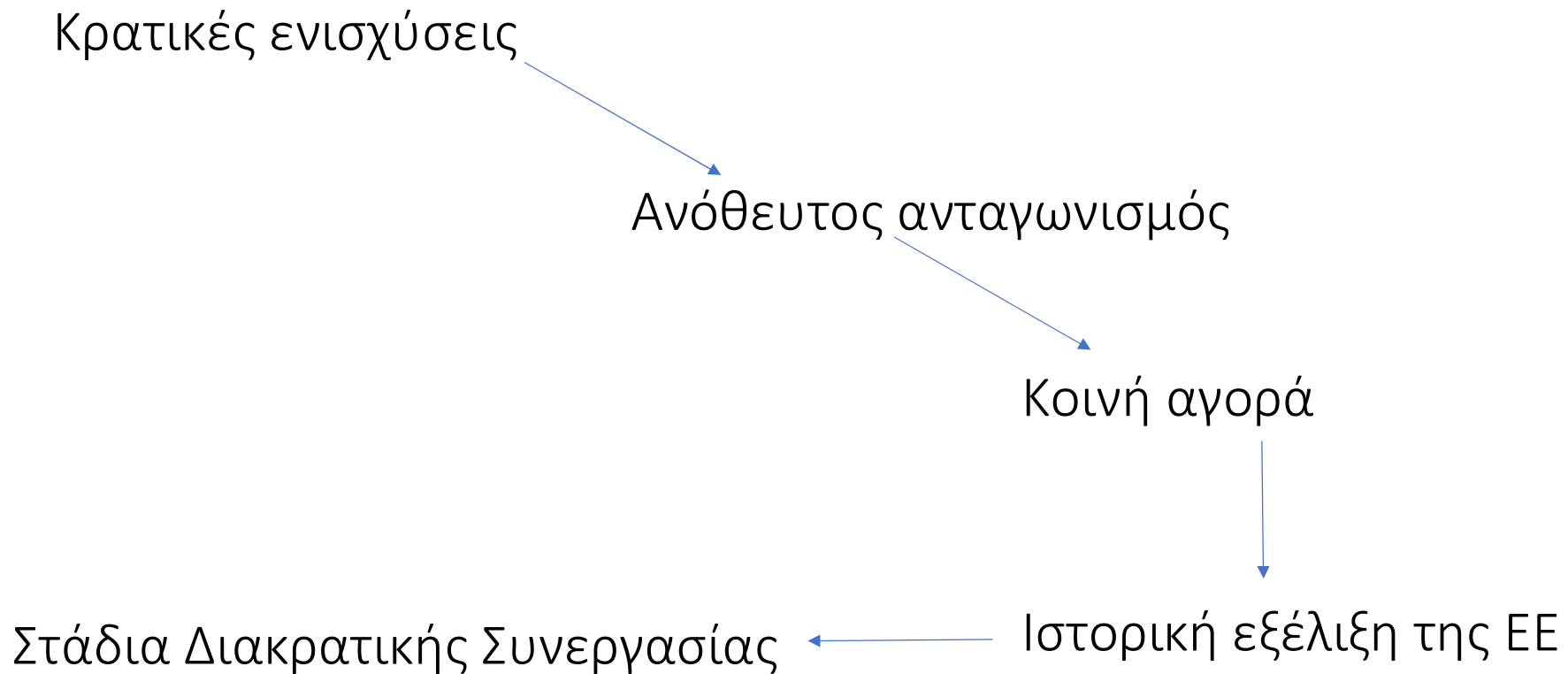
Δομή Σεμιναρίου

- Κοινή Αγορά και Κρατικές Ενισχύσεις
- Ενωσιακό Δίκαιο και Κρατικές Ενισχύσεις
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Δικαστήριο της ΕΕ και Κρατικές Ενισχύσεις
- Συμπερασματικές Κρίσεις

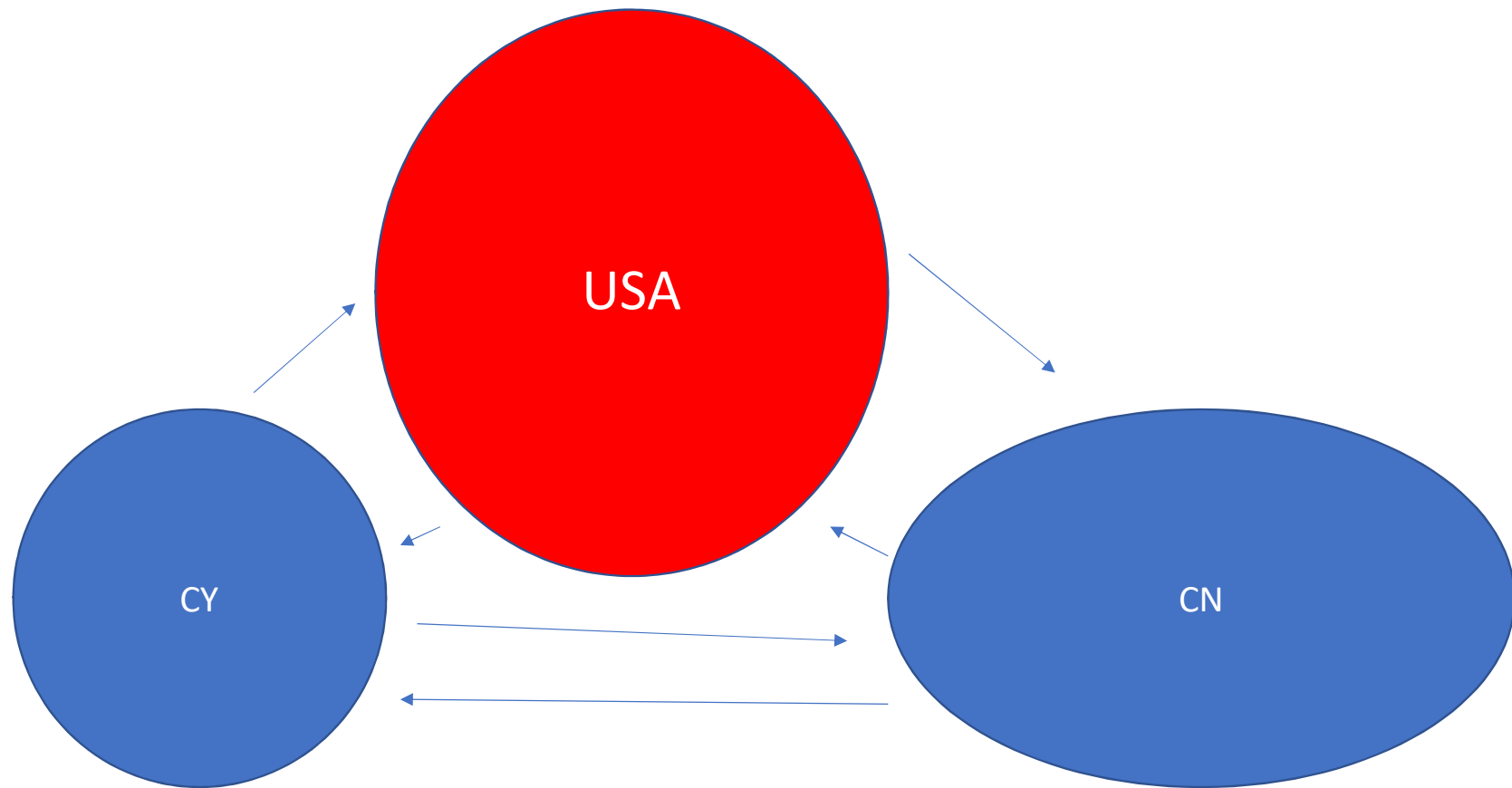
1

Κοινή Αγορά και Κρατικές Ενισχύσεις

Αντίστροφη Συλλογιστική Πορεία

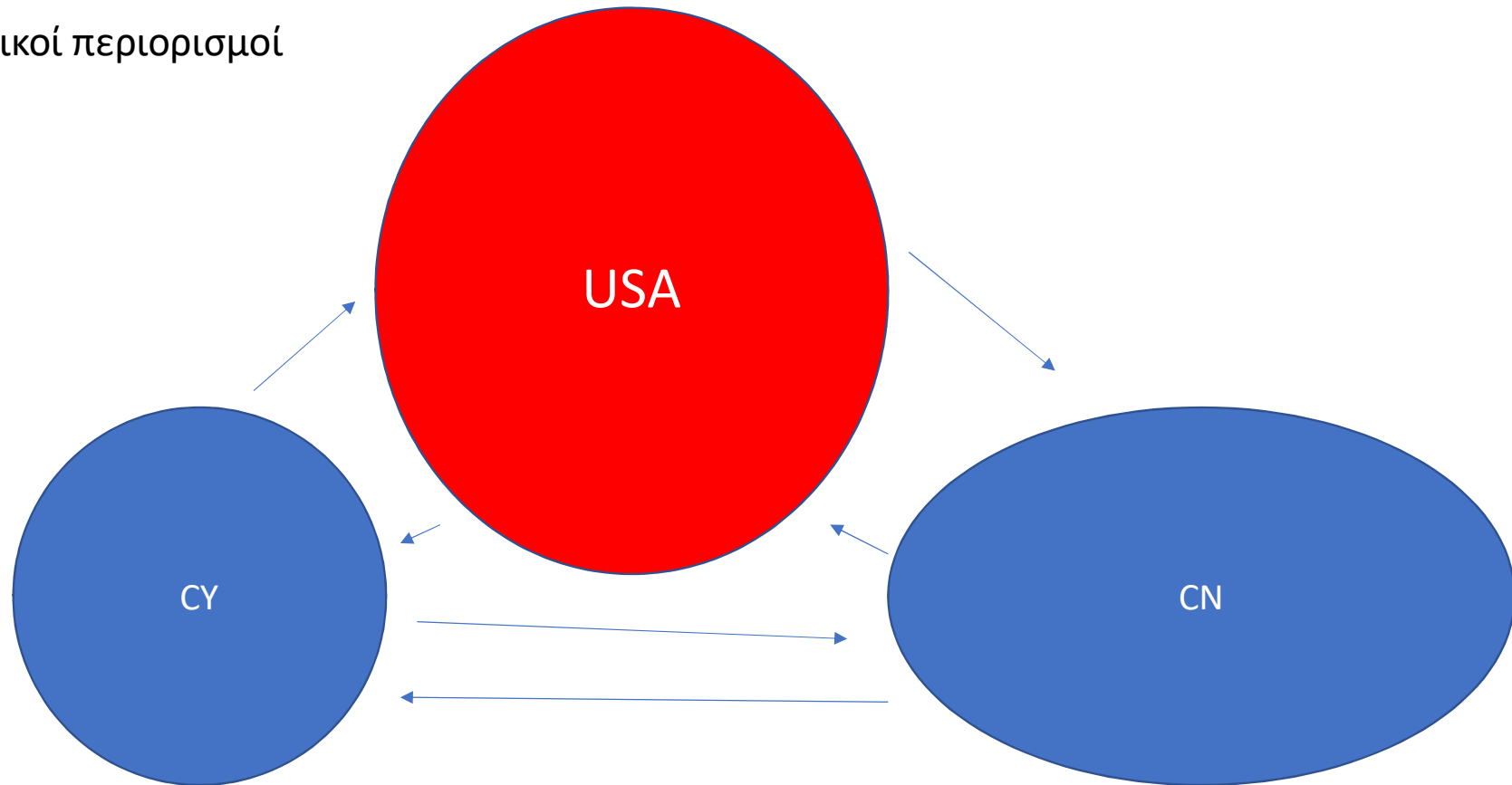

Στάδια Διακρατικής Συνεργασίας

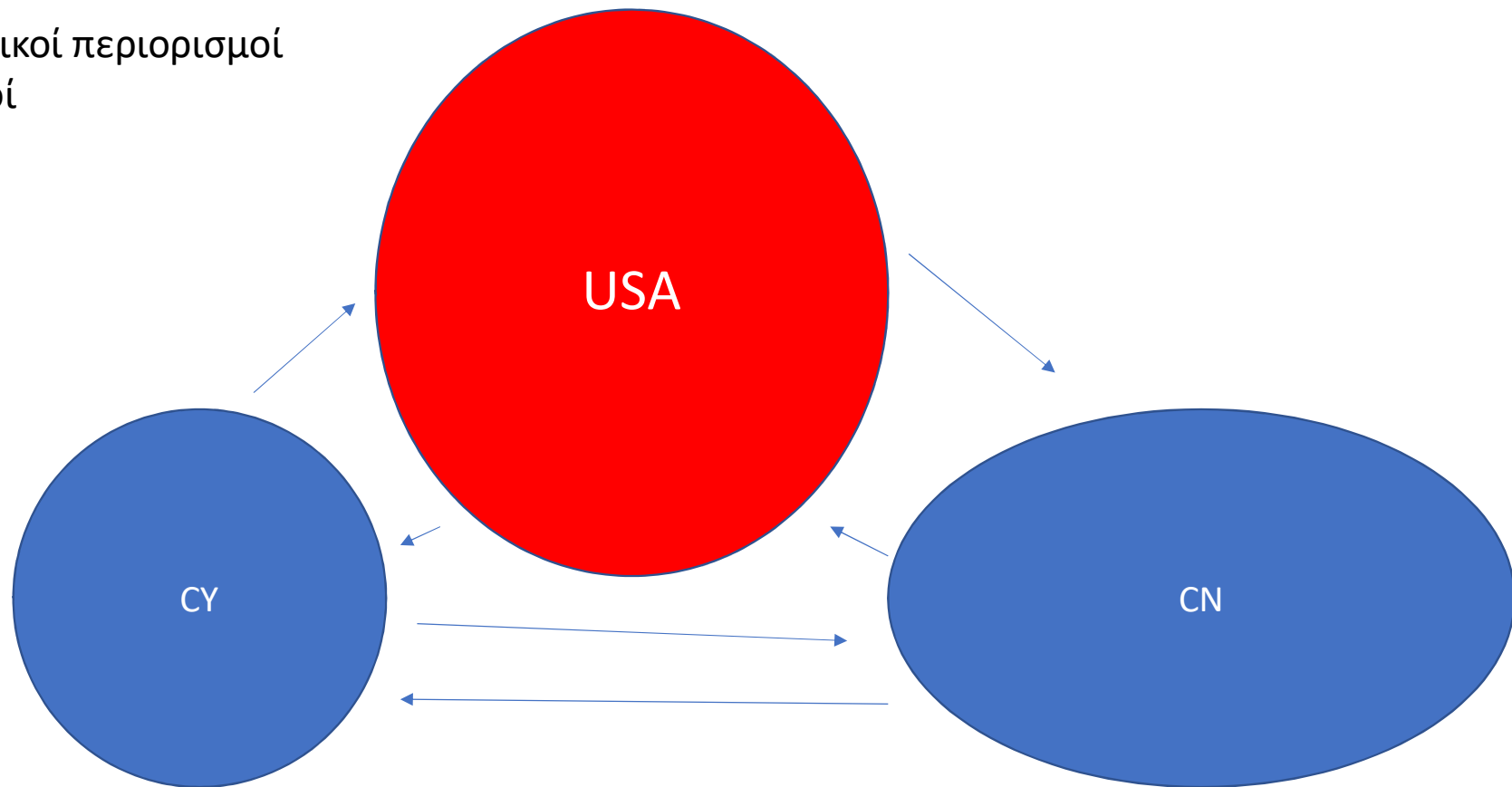
Στάδια Διακρατικής Συνεργασίας

1. Ποσοτικοί περιορισμοί

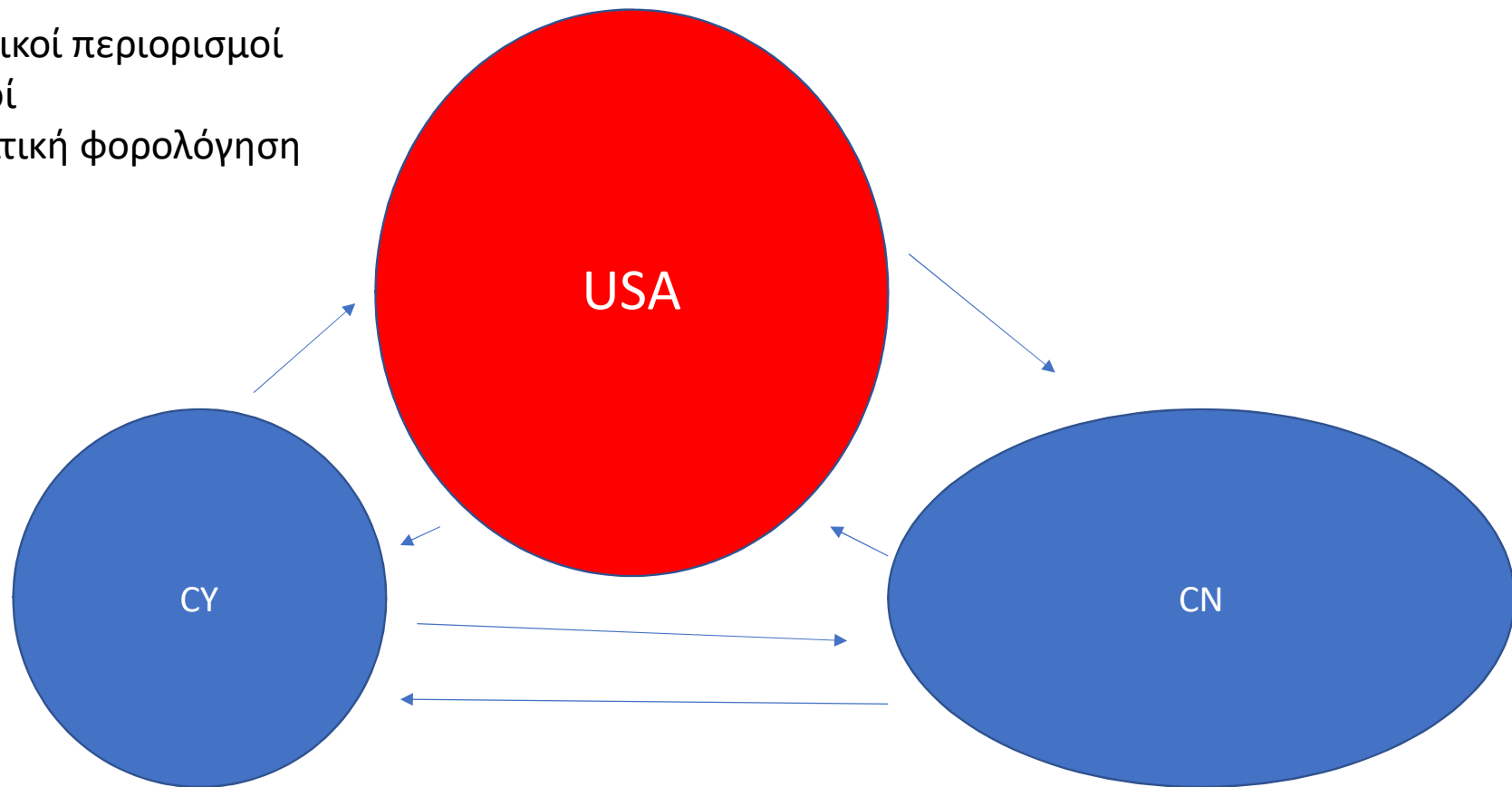
Στάδια Διακρατικής Συνεργασίας

1. Ποσοτικοί περιορισμοί
2. Δασμοί

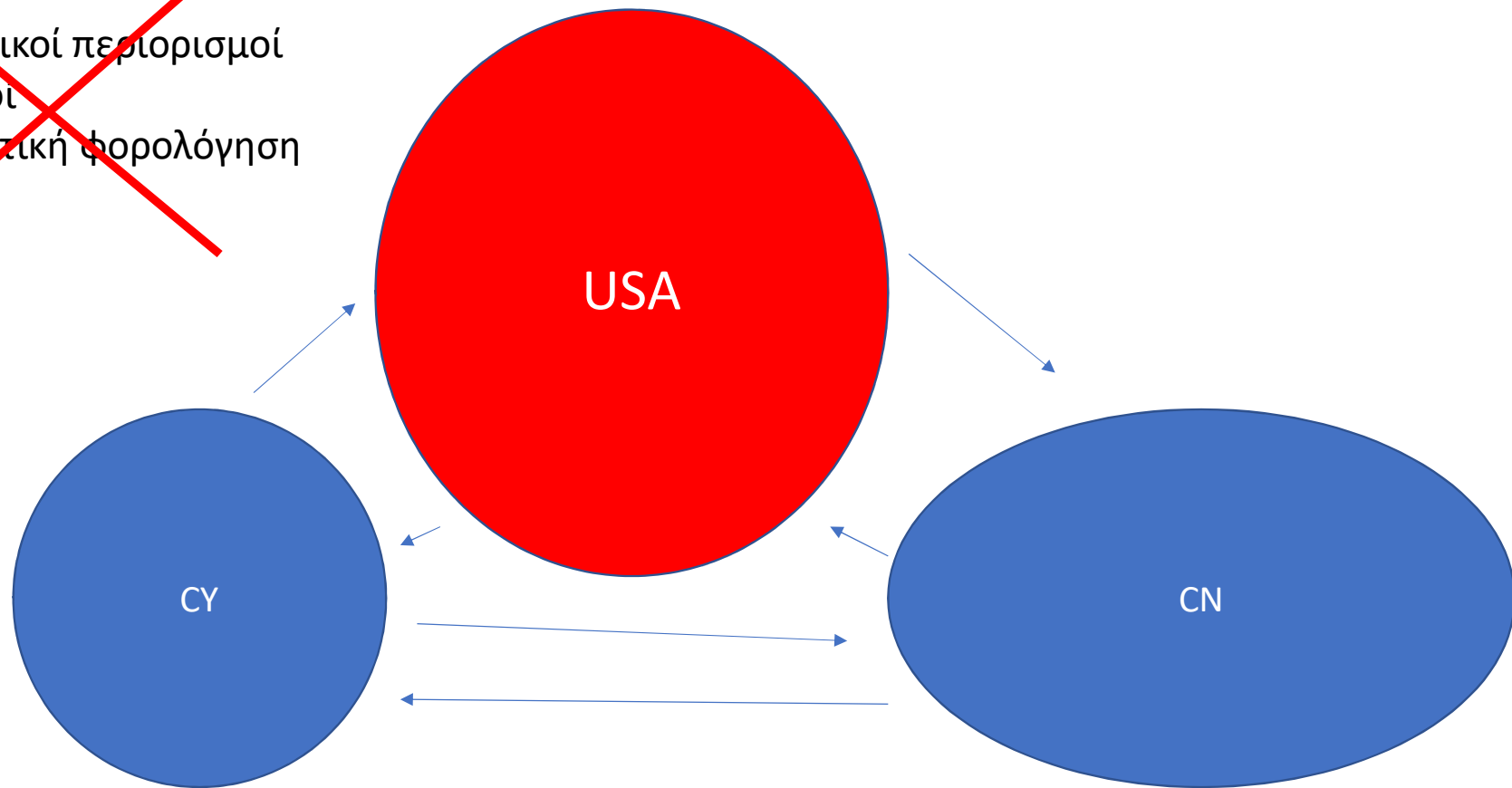
Στάδια Διακρατικής Συνεργασίας

1. Ποσοτικοί περιορισμοί
2. Δασμοί
3. Διακριτική φορολόγηση

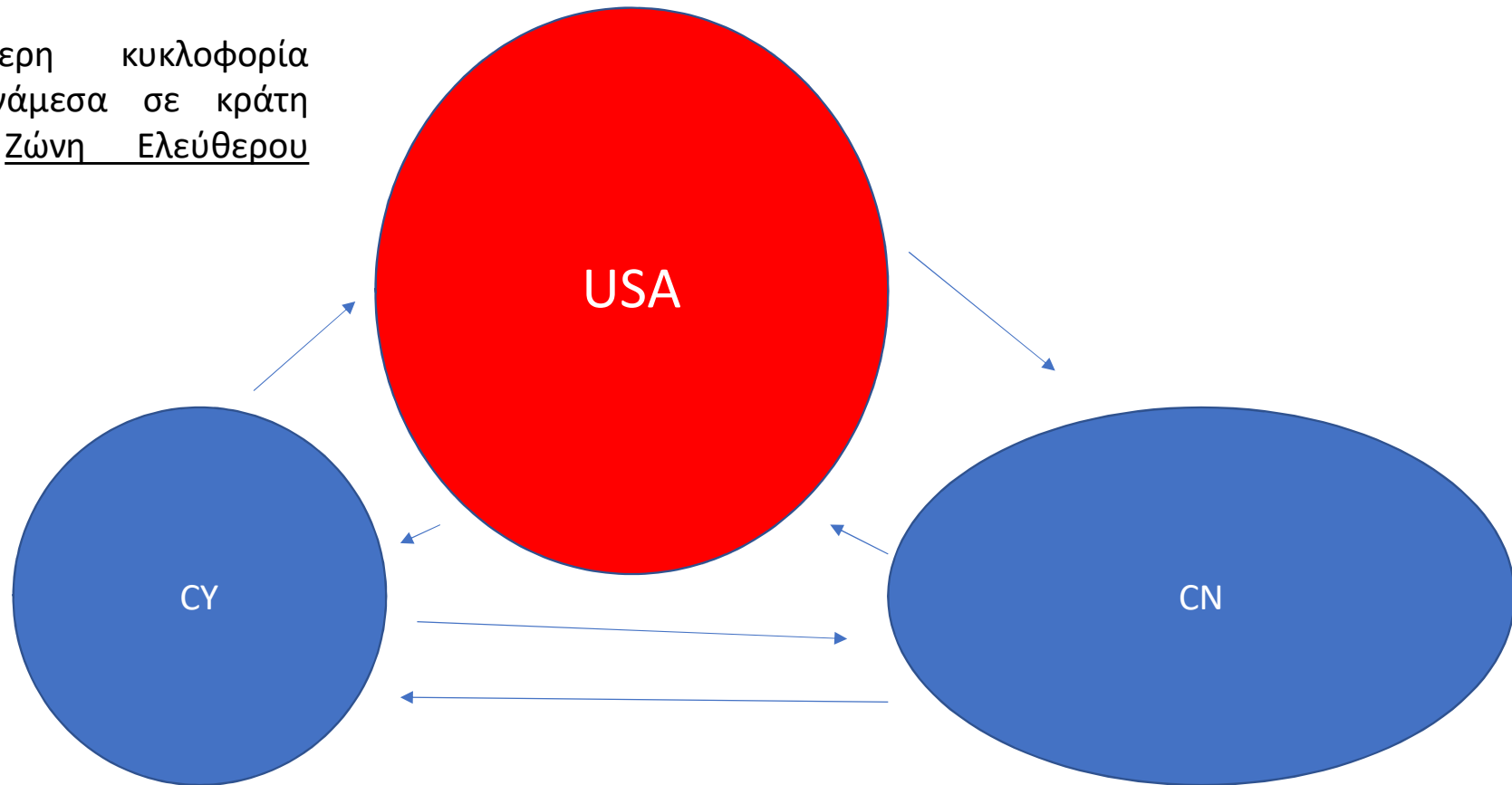
Στάδια Διακρατικής Συνεργασίας

1. Ποσοτικοί περιορισμοί
2. Δασμοί
3. Διακριτική φορολόγηση

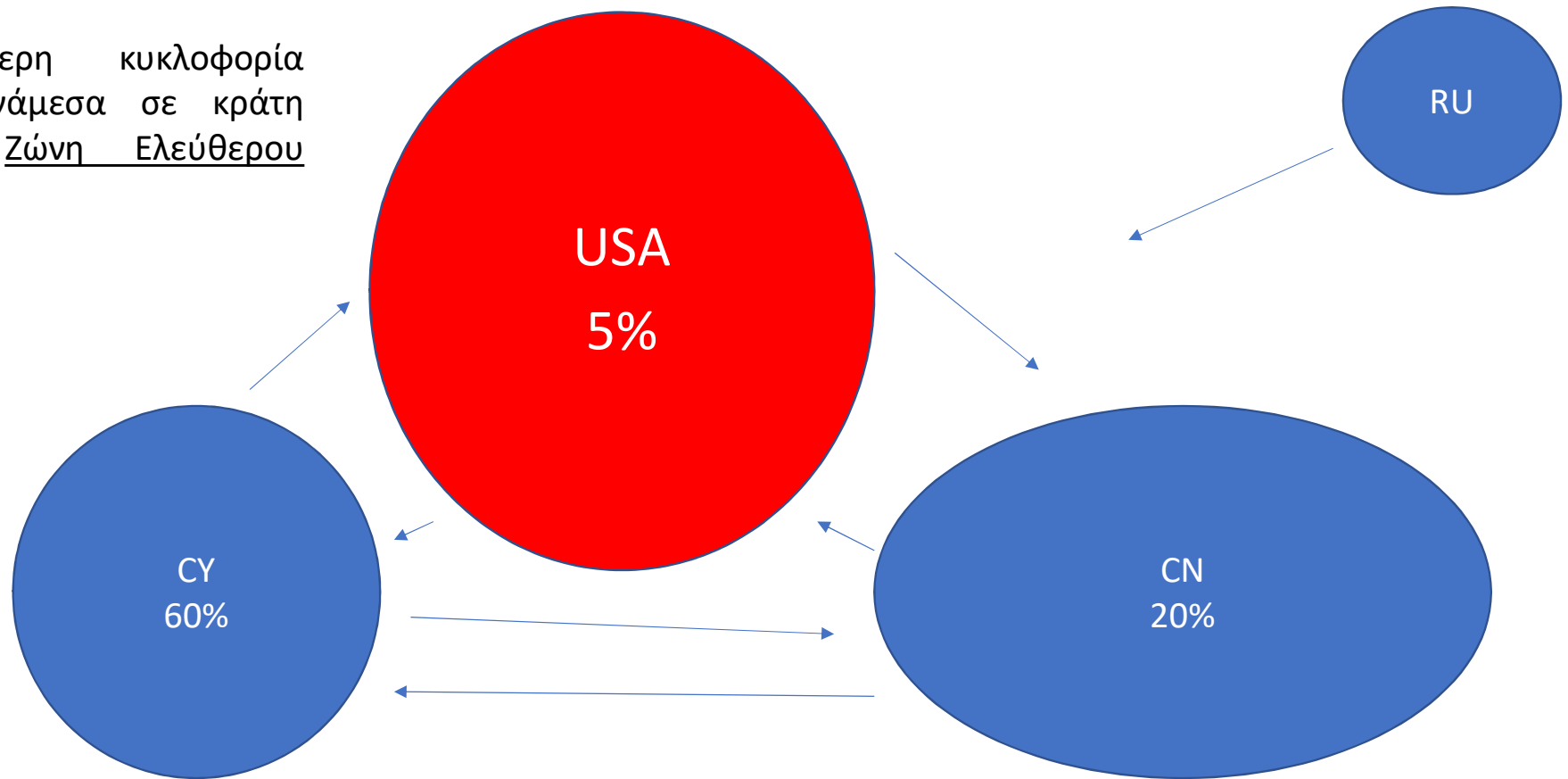
Στάδια Διακρατικής Συνεργασίας

1. Ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών ανάμεσα σε κράτη μέλη = Ζώνη Ελεύθερου Εμπορίου

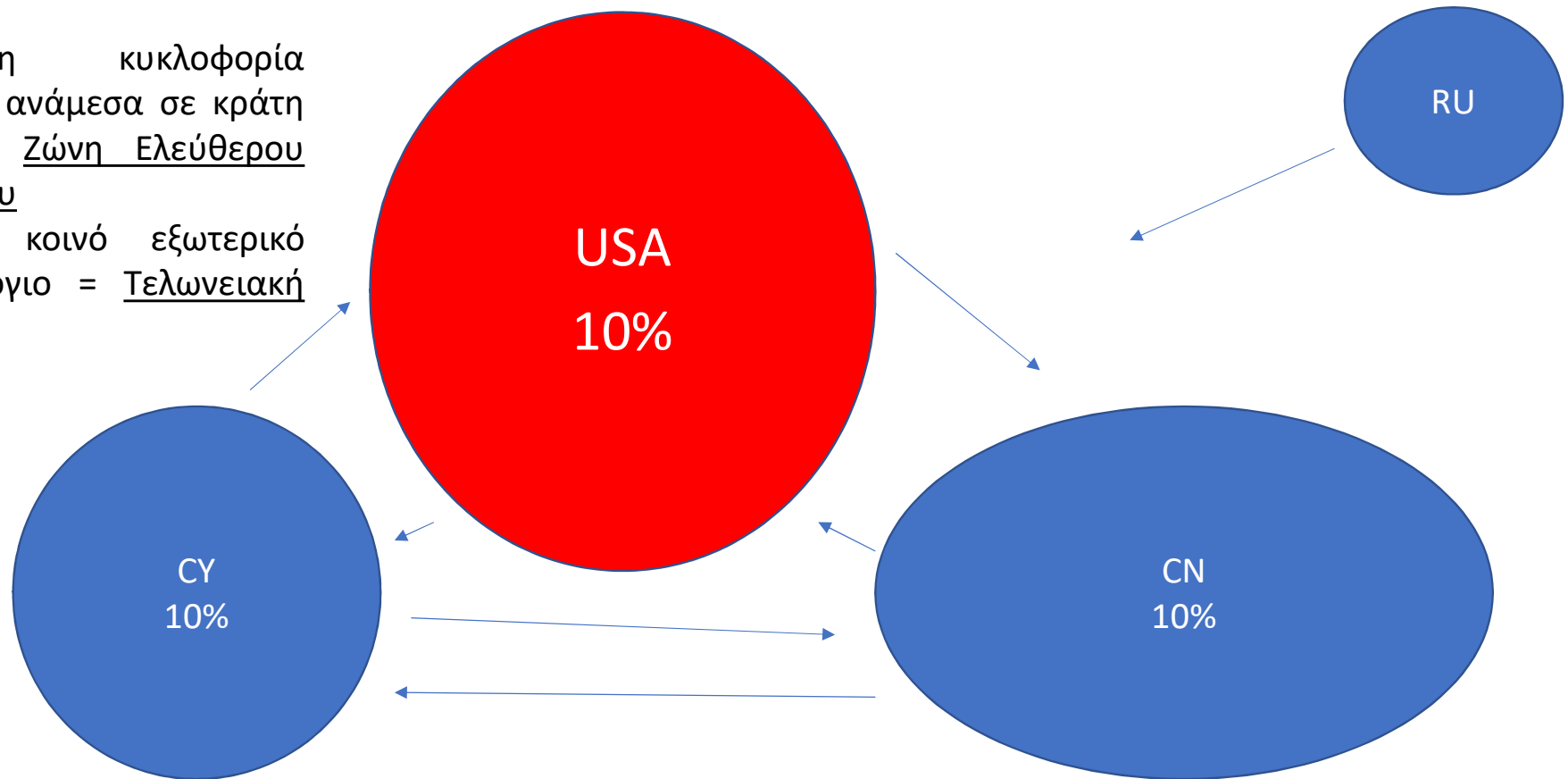
Στάδια Διακρατικής Συνεργασίας

1. Ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών ανάμεσα σε κράτη μέλη = Ζώνη Ελεύθερου Εμπορίου

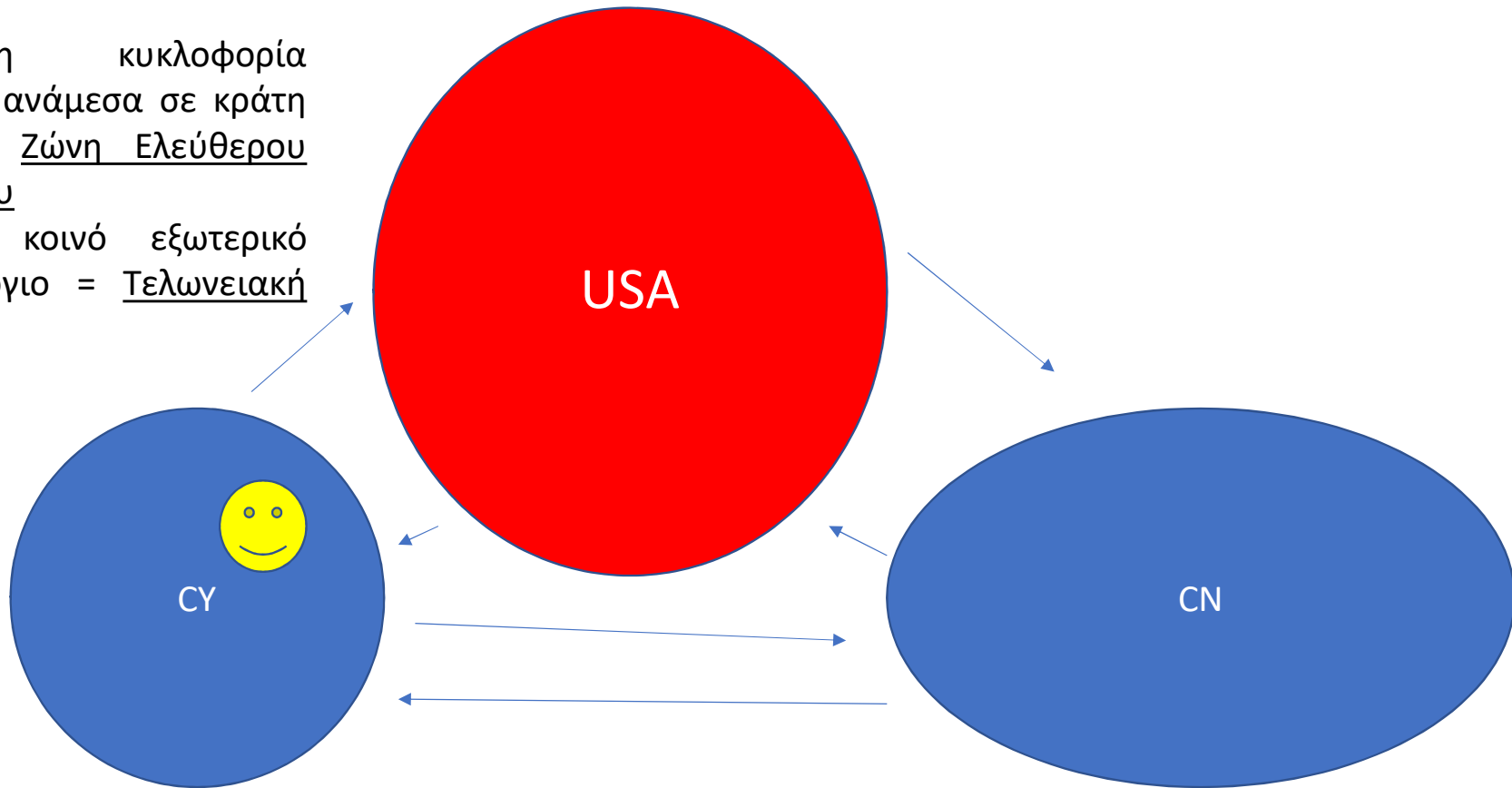
Στάδια Διακρατικής Συνεργασίας

1. Ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών ανάμεσα σε κράτη μέλη = Ζώνη Ελεύθερου Εμπορίου
2. ΖΕΕ + κοινό εξωτερικό δασμολόγιο = Τελωνειακή Ένωση

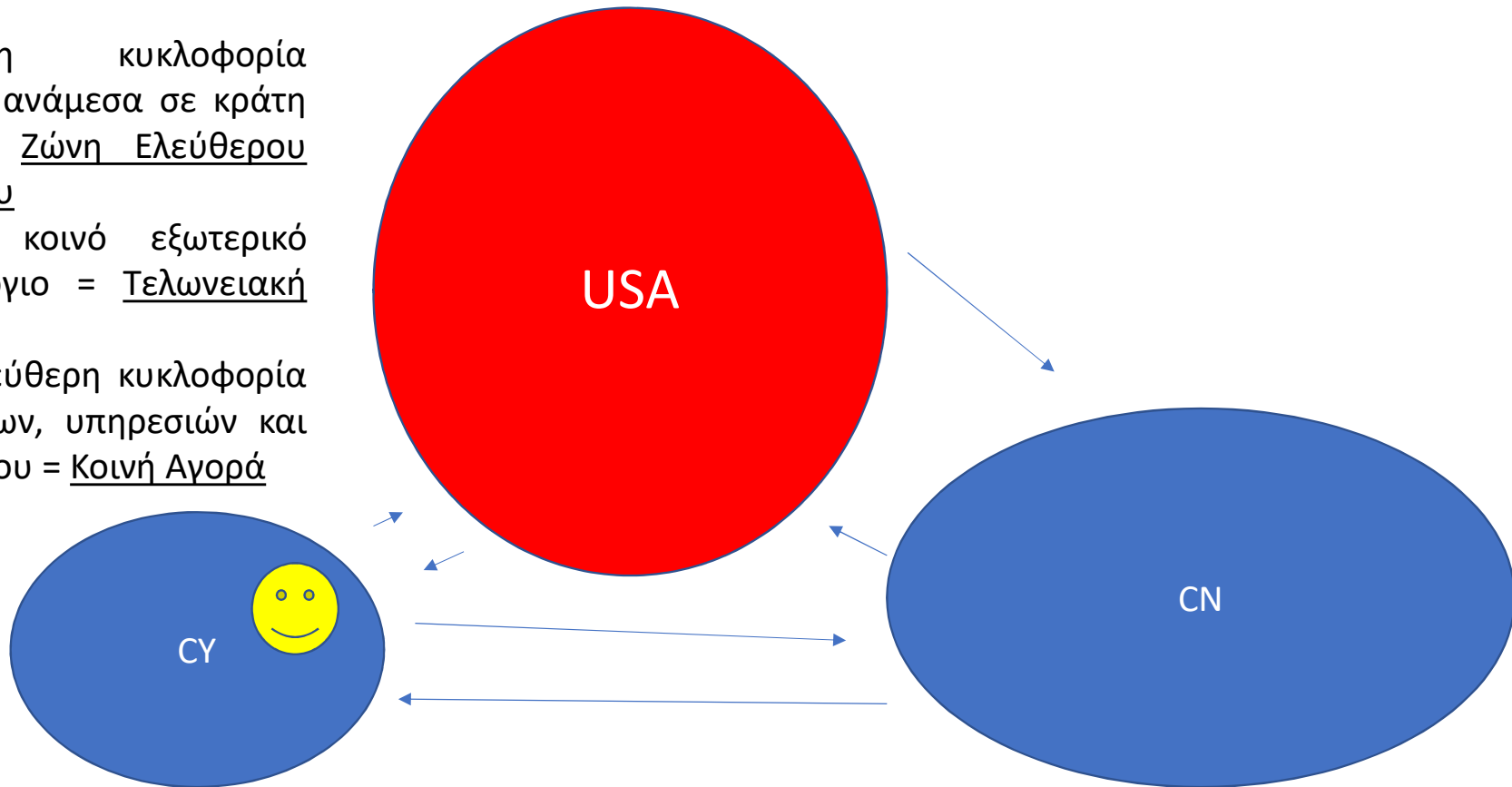
Στάδια Διακρατικής Συνεργασίας

1. Ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών ανάμεσα σε κράτη μέλη = Ζώνη Ελεύθερου Εμπορίου
2. ΖΕΕ + κοινό εξωτερικό δασμολόγιο = Τελωνειακή Ένωση

Στάδια Διακρατικής Συνεργασίας

1. Ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών ανάμεσα σε κράτη μέλη = Ζώνη Ελεύθερου Εμπορίου
2. ΖΕΕ + κοινό εξωτερικό δασμολόγιο = Τελωνειακή Ένωση
3. ΤΕ + ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίου = Κοινή Αγορά

Ημερομηνία υπογραφής	Ημερομηνία θέσης σε ισχύ	Τόπος υπογραφής	Όνομασία Συνθήκης	
18 Απριλίου 1951	23 Ιουλίου 1952	Παρίσι	Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα	Ιδρυτικές Συνθήκες
25 Μαρτίου 1957	1 Ιανουαρίου 1958	Ρώμη	Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (Ευρατόμ)	
25 Μαρτίου 1957	1 Ιανουαρίου 1958	Ρώμη	Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ)	
8 Απριλίου 1965	1 Ιουλίου 1967	Βρυξέλλες	Η Συνθήκη Συγχωνεύσεως	Τροποποιητικές Συνθήκες
17 και 28 Φεβρουαρίου 1986	1 Ιουλίου 1987	Λουξεμβούργο και Χάγη	Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΕΕΠ)	
7 Φεβρουαρίου 1992	1 Νοεμβρίου 1993	Μάαστριχτ	Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση	
2 Φεβρουαρίου 1997	1 Μαΐου 1999	Άμστερνταμ	Η Συνθήκη του Άμστερνταμ	
26 Φεβρουαρίου 2001	1 Φεβρουαρίου 2003	Νίκαια	Η Συνθήκη της Νίκαιας	
13 Δεκεμβρίου 2007	1η Δεκεμβρίου 2009	Λισαβόνα	Η Συνθήκη της Λισαβόνας	

Ημερομηνία υπογραφής	Ημερομηνία θέσης σε ισχύ	Τόπος υπογραφής	Όνομασία Συνθήκης	
18 Απριλίου 1951	23 Ιουλίου 1952	Παρίσι	Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα	Ιδρυτικές Συνθήκες
25 Μαρτίου 1957	1 Ιανουαρίου 1958	Ρώμη	Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (Ευρατόμ)	
25 Μαρτίου 1957	1 Ιανουαρίου 1958	Ρώμη	Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ)	
8 Απριλίου 1965	1 Ιουλίου 1967	Βρυξέλλες	Η Συνθήκη Συγχωνεύσεως	Τροποποιητικές Συνθήκες
17 και 28 Φεβρουαρίου 1986	1 Ιουλίου 1987	Λουξεμβούργο και Χάγη	Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΕΕΠ)	
7 Φεβρουαρίου 1992	1 Νοεμβρίου 1993	Μάαστριχτ	Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση	
2 Φεβρουαρίου 1997	1 Μαΐου 1999	Άμστερνταμ	Η Συνθήκη του Άμστερνταμ	
26 Φεβρουαρίου 2001	1 Φεβρουαρίου 2003	Νίκαια	Η Συνθήκη της Νίκαιας	
13 Δεκεμβρίου 2007	1η Δεκεμβρίου 2009	Λισαβόνα	Η Συνθήκη της Λισαβόνας	

Ανόθευτος ανταγωνισμός

Απειλές απο

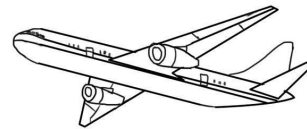
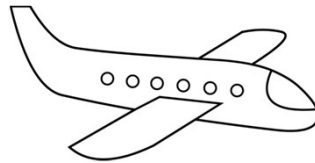
Ιδιώτες

Κράτη

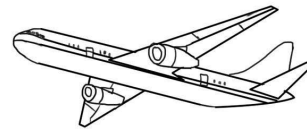
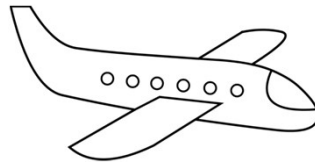

Ανόθευτος ανταγωνισμός (Ιδιώτες)

© 2011. Slide to Draw a Plane

Ανόθευτος ανταγωνισμός (Κράτος)

www. How to Draw a Plane

Κρατικές ενισχύσεις

Άρθρα 107-109 ΣΛΕΕ

Άρθρο 107 ΣΛΕΕ

Ουσία

Έννοια κρατικής ενίσχυσης

Άρθρο 108 ΣΛΕΕ

Διαδικασία

Χορήγηση επιτρέπεται κατ' εξαίρεση υπό τον προληπτικό έλεγχο και την εποπτεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Άρθρο 107(1) ΣΛΕΕ Ο Κανόνας

Ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν οι Συνθήκες ορίζουν άλλως.

Άρθρο 107(1) ΣΛΕΕ Ο Κανόνας

Ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν οι Συνθήκες ορίζουν άλλως.

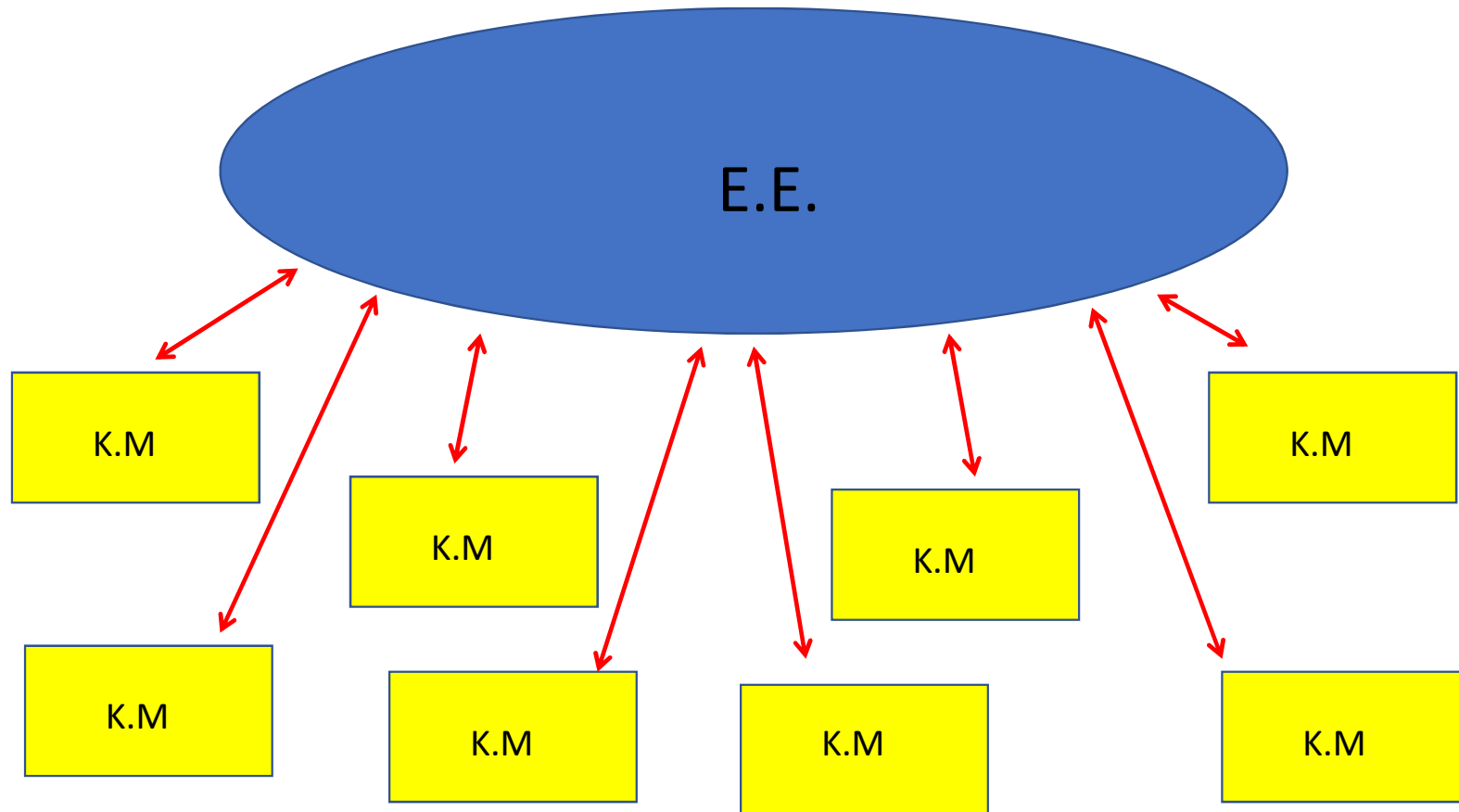
Επιδοτήσεις, χαμηλότοκα δάνεια, παροχή δανείων με την εγγύηση του Δημοσίου, χαμηλότερου φορολογικού συντελεστή κτλ.

Άρθρο 108 ΣΛΕΕ

Το εν λόγω άρθρο προβλέπει:

(α) τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων, υφιστάμενων και νέων, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και

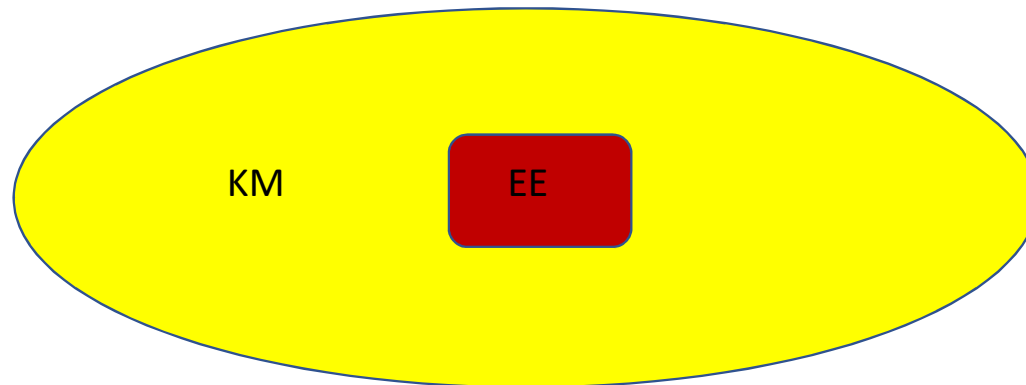
(β) την απευθείας προσφυγή στο ΔΕΕ σε περίπτωση παραβίασης του Ενωσιακού Δικαίου.

Η αρχή των δοτών αρμοδιοτήτων

Για την Ευρωπαϊκή Ένωση, ό,τι οι Συνθήκες (ΣΕΕ, ΣΛΕΕ) δεν της επιτρέπουν απαγορεύεται

2. (α) Οι θεματικές που ανήκουν στην **αποκλειστική αρμοδιότητα** της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν να ρυθμιστούν μόνο από την τελευταία (άρθρο 3 ΣΛΕΕ).

(β) Τα ζητήματα που ανήκουν στις **συντρέχουσες αρμοδιότητες** ρυθμίζονται από τα κράτη μέλη εάν και στον βαθμό που η Ένωση δεν έχει ακόμη δράσει ή έχει αποφασίσει να μην τις ασκεί πια (άρθρο 4 ΣΛΕΕ).

(γ) Στα θέματα που εμπíπτουν στις **υποστηρικτικές αρμοδιότητες** η ΕΕ μπορεί να παρέμβει μόνο για να υποστηρίξει, να συντονίζει ή να συμπληρώνει τη δράση των χωρών της ΕΕ (άρθρο 6 ΣΛΕΕ).

Αποκλειστικές αρμοδιότητες ΕΕ (άρθρο 3 ΣΛΕΕ)

Συντρέχουσες αρμοδιότητες ΕΕ + ΚΜ (άρθρο 4 ΣΛΕΕ)

Υποστηρικτικές αρμοδιότητες (άρθρο 6 ΣΛΕΕ)

Αποκλειστικές αρμοδιότητες ΚΜ

Άρθρο 3

1. Η Ένωση έχει **αποκλειστική αρμοδιότητα** στους ακόλουθους τομείς:

α) τελωνειακή ένωση,

β) θέσπιση των κανόνων ανταγωνισμού που είναι αναγκαίοι για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς,

γ) νομισματική πολιτική για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ,

δ) διατήρηση των βιολογικών πόρων της θάλασσας στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής,

ε) κοινή εμπορική πολιτική,

στ) σύναψη διεθνών συμφωνιών υπό ορισμένους όρους.

Άρθρο 6

Η Ένωση έχει αρμοδιότητα να αναλαμβάνει δράσεις για να υποστηρίζει, να συντονίζει ή να συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών. Οι εν λόγω τομείς δράσης είναι, στην ευρωπαϊκή τους διάσταση:

- α) η προστασία και η βελτίωση της ανθρώπινης υγείας,
- β) η βιομηχανία,
- γ) ο πολιτισμός,
- δ) ο τουρισμός,
- ε) η παιδεία, η επαγγελματική εκπαίδευση, η νεολαία και ο αθλητισμός,
- στ) η πολιτική προστασία,
- ζ) η διοικητική συνεργασία.

Άρθρο 4

1. Η Ένωση έχει συντρέχουσα αρμοδιότητα με τα κράτη μέλη όταν οι Συνθήκες της απονέμουν αρμοδιότητα μη εμπίπτουσα στους τομείς των άρθρων 3 και 6.

2. Οι **συντρέχουσες αρμοδιότητες** της Ένωσης και των κρατών μελών αφορούν τους εξής κύριους τομείς:
 - α) την εσωτερική αγορά,
 - β) την κοινωνική πολιτική, για τις πτυχές που καθορίζονται στην παρούσα Συνθήκη,
 - γ) την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή,
 - δ) την γεωργία και την αλιεία, με την εξαίρεση της διατήρησης των βιολογικών πόρων της θάλασσας,
 - ε) το περιβάλλον,
 - στ) την προστασία των καταναλωτών,
 - ζ) τις μεταφορές,
 - η) τα διευρωπαϊκά δίκτυα,
 - θ) την ενέργεια,
 - ι) τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης,
 - ια) τις κοινές προκλήσεις για την ασφάλεια στον τομέα της δημόσιας υγείας, για τις πτυχές που καθορίζονται στην παρούσα Συνθήκη.

Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 4ης Σεπτεμβρίου 2014 στην υπόθεση C-114/12

Μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανέκυψε διαφορά σχετικά με το ποιος έχει την αρμοδιότητα να διαπραγματευθεί τη σύναψη συμβάσεως του Συμβουλίου της Ευρώπης περί προστασίας των δικαιωμάτων των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών (στο εξής: σύμβαση).

Στις 19 Δεκεμβρίου 2011, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι αντιπρόσωποι των κρατών μελών εξουσιοδότησαν την Επιτροπή να συμμετάσχει στις διαπραγματεύσεις για τη σύναψη συμβάσεως καθόσον αφορά τα θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ανέθεσαν στην Προεδρία να διαπραγματευθεί εξ ονόματος των κρατών μελών καθόσον αφορά τα θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των τελευταίων. Η Επιτροπή ζητεί την ακύρωση της αποφάσεως, διότι δεν σέβεται την αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της προστασίας των δικαιωμάτων των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών.

2

Ενωσιακό Δίκαιο και Κρατικές Ενισχύσεις

Κρατικές ενισχύσεις

Άρθρα 107-109 ΣΛΕΕ

Άρθρο 107 ΣΛΕΕ

Ουσία

Έννοια κρατικής ενίσχυσης

Άρθρο 108 ΣΛΕΕ

Διαδικασία

Χορήγηση επιτρέπεται κατ' εξαίρεση υπό τον προληπτικό έλεγχο και την εποπτεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013 , σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας - de minimis <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1407>
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014 , για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX:32014R0651>

I. Πρωτογενές

II. Δευτερογενές ή παράγωγο

I. Πρωτογενές

Συνθήκες και ό,τι εξομοιώνεται με αυτές

+

Γενικές αρχές

Ημερομηνία υπογραφής	Ημερομηνία θέσης σε ισχύ	Τόπος υπογραφής	Όνομασία Συνθήκης	
18 Απριλίου 1951	23 Ιουλίου 1952	Παρίσι	Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα	Ιδρυτικές Συνθήκες
25 Μαρτίου 1957	1 Ιανουαρίου 1958	Ρώμη	Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (Ευρατόμ)	
25 Μαρτίου 1957	1 Ιανουαρίου 1958	Ρώμη	Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ)	
8 Απριλίου 1965	1 Ιουλίου 1967	Βρυξέλλες	Η Συνθήκη Συγχωνεύσεως	Τροποποιητικές Συνθήκες
17 και 28 Φεβρουαρίου 1986	1 Ιουλίου 1987	Λουξεμβούργο και Χάγη	Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΕΕΠ)	
7 Φεβρουαρίου 1992	1 Νοεμβρίου 1993	Μάαστριχτ	Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση	
2 Φεβρουαρίου 1997	1 Μαΐου 1999	Άμστερνταμ	Η Συνθήκη του Άμστερνταμ	
26 Φεβρουαρίου 2001	1 Φεβρουαρίου 2003	Νίκαια	Η Συνθήκη της Νίκαιας	
13 Δεκεμβρίου 2007	1η Δεκεμβρίου 2009	Λισαβόνα	Η Συνθήκη της Λισαβόνας	

II. Δευτερογενές ή παράγωγο

Άρθρο 288 της ΣΛΕΕ

Άρθρο 288 της ΣΛΕΕ

Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης, τα θεσμικά όργανα θεσπίζουν κανονισμούς, οδηγίες, αποφάσεις, συστάσεις και γνώμες.

Ο **κανονισμός** έχει γενική ισχύ. Είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Η **οδηγία** δεσμεύει κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται, όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών.

Η **απόφαση** είναι δεσμευτική ως προς όλα τα μέρη της. Όταν ορίζει αποδέκτες, είναι δεσμευτική μόνο για αυτούς.

Οι **συστάσεις** και οι **γνώμες** δεν δεσμεύουν.

Νομική πράξη	Είναι νομικά δεσμευτική;	Έχει άμεσο αποτέλεσμα;	Σε ποιον απευθύνεται;	Έκταση δεσμευτικότητας	Γενική αξιολόγηση
κανονισμός					
οδηγία					
απόφαση					
σύσταση					
γνώμη					

Κανονισμός

ΕΕ

ΚΜ

Νομική πράξη	Είναι νομικά δεσμευτική;	Έχει άμεσο αποτέλεσμα;	Σε ποιον απευθύνεται;	Έκταση δεσμευτικότητας	Γενική αξιολόγηση
κανονισμός					

Άρθρο 288 παρ. 2 της ΣΛΕΕ

Ο **κανονισμός** έχει γενική ισχύ. Είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Νομική πράξη	Είναι νομικά δεσμευτική;	Έχει άμεσο αποτέλεσμα;	Σε ποιον απευθύνεται;	Έκταση δεσμευτικότητας	Γενική αξιολόγηση
κανονισμός	ΝΑΙ				

Άρθρο 288 παρ. 2 της ΣΛΕΕ

Ο κανονισμός έχει γενική ισχύ. Είναι **δεσμευτικός** ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Νομική πράξη	Είναι νομικά δεσμευτική;	Έχει άμεσο αποτέλεσμα;	Σε ποιον απευθύνεται;	Έκταση δεσμευτικότητας	Γενική αξιολόγηση
κανονισμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ			

Άρθρο 288 παρ. 2 της ΣΛΕΕ

Ο κανονισμός έχει γενική ισχύ. Είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και **ισχύει άμεσα** σε κάθε κράτος μέλος.

Νομική πράξη	Είναι νομικά δεσμευτική;	Έχει άμεσο αποτέλεσμα;	Σε ποιον απευθύνεται;	Έκταση δεσμευτικότητας	Γενική αξιολόγηση
κανονισμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Όλα τα Κ.Μ.		

Άρθρο 288 παρ. 2 της ΣΛΕΕ

Ο **κανονισμός** έχει γενική ισχύ. Είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα **σε κάθε κράτος μέλος**.

Νομική πράξη	Είναι νομικά δεσμευτική;	Έχει άμεσο αποτέλεσμα;	Σε ποιον απευθύνεται;	Έκταση δεσμευτικότητας	Γενική αξιολόγηση
κανονισμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Όλα τα Κ.Μ.	«Ως προς όλα τα μέρη του»	

Άρθρο 288 παρ. 2 της ΣΛΕΕ

Ο κανονισμός έχει γενική ισχύ. Είναι δεσμευτικός **ως προς όλα τα μέρη του** και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Νομική πράξη	Είναι νομικά δεσμευτική;	Έχει άμεσο αποτέλεσμα;	Σε ποιον απευθύνεται;	Έκταση δεσμευτικότητας	Γενική αξιολόγηση
κανονισμός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Όλα τα Κ.Μ.	«Ως προς όλα τα μέρη του»	<ol style="list-style-type: none"> 1. Νομοθέτημα ενός σταδίου 2. Συνολικά δεσμευτικό 3. Απόλυτη ομοιομορφία

Άρθρο 288 παρ. 2 της ΣΛΕΕ

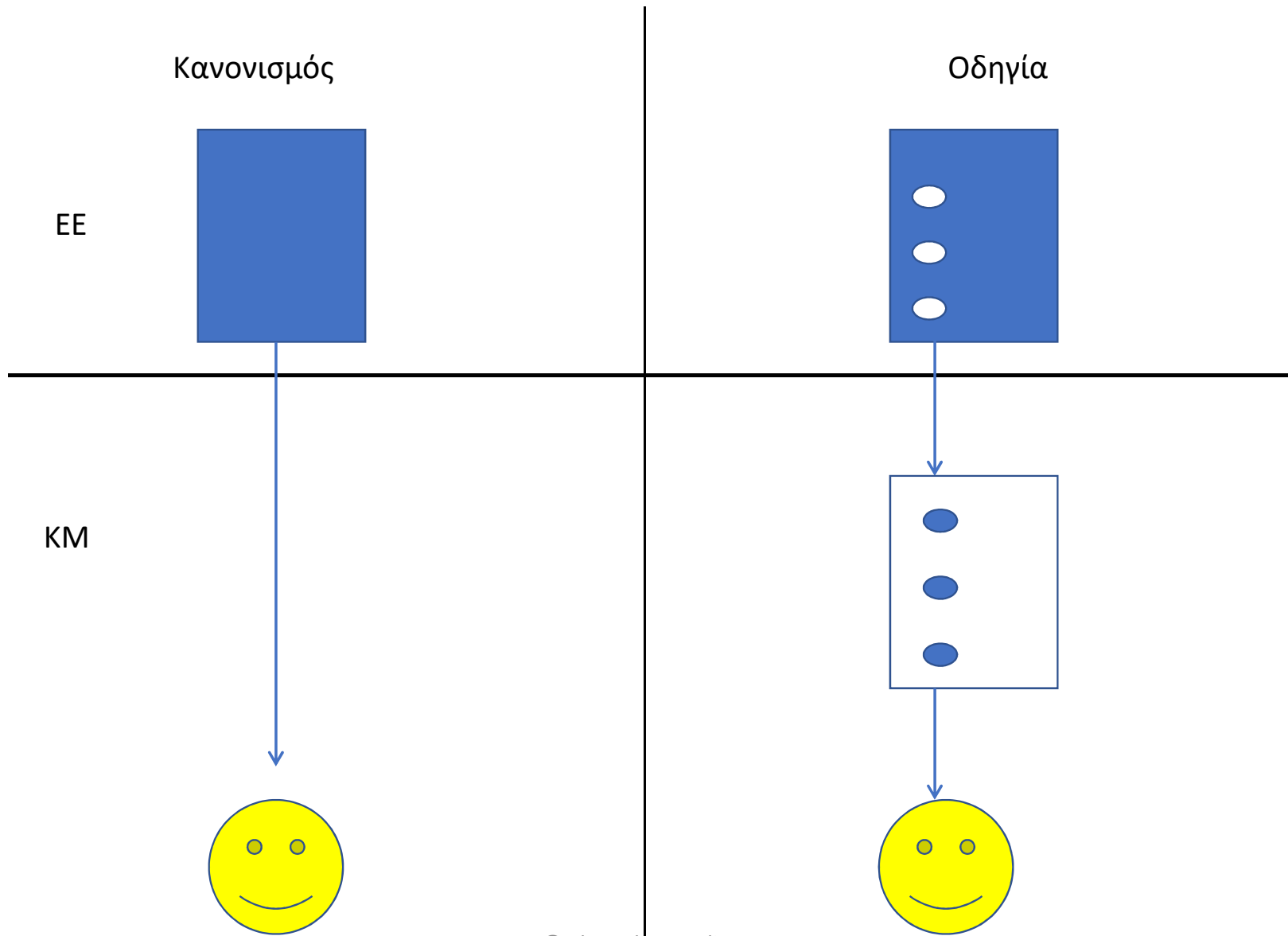
Ο κανονισμός έχει γενική ισχύ. Είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2015, περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32015R1589>

Άρθρο 27
Επιτόπιος έλεγχος

1. Στις περιπτώσεις που η Επιτροπή έχει σοβαρές αμφιβολίες κατά πόσον τηρούνται οι αποφάσεις για τη μη διατύπωση αντιρρήσεων, οι θετικές αποφάσεις ή οι υπό όρους αποφάσεις όσον αφορά συγκεκριμένη ενίσχυση, το οικείο κράτος μέλος, αφού του δοθεί η δυνατότητα υποβολής των παρατηρήσεών του, της επιτρέπει να προβεί σε επισκέψεις επιτόπιου ελέγχου.
 2. Οι εντεταλμένοι υπάλληλοι της Επιτροπής έχουν την εξουσία, προκειμένου να επαληθεύουν τη συμμόρφωση προς τη σχετική απόφαση:
 - α) να εισέρχονται σε όλες τις εγκαταστάσεις και γήπεδα της συγκεκριμένης επιχείρησης·
 - β) να ζητούν επιτόπου προφορικές διευκρινίσεις·
 - γ) να εξετάζουν τα βιβλία και άλλα επαγγελματικά έγγραφα και να λαμβάνουν ή να ζητούν αντίγραφα.
- Η Επιτροπή μπορεί να επικουρείται, εν ανάγκη, από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες.

Νομική πράξη	Είναι νομικά δεσμευτική;	Έχει άμεσο αποτέλεσμα;	Σε ποιον απευθύνεται;	Έκταση δεσμευτικότητας	Γενική αξιολόγηση
οδηγία					

Άρθρο 288 παρ. 3 της ΣΛΕΕ

Η **οδηγία** δεσμεύει κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται, όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών.

Νομική πράξη	Είναι νομικά δεσμευτική;	Έχει άμεσο αποτέλεσμα;	Σε ποιον απευθύνεται;	Έκταση δεσμευτικότητας	Γενική αξιολόγηση
οδηγία	ΝΑΙ				

Άρθρο 288 παρ. 3 της ΣΛΕΕ

Η οδηγία **δεσμεύει** κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται, όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών.

Νομική πράξη	Είναι νομικά δεσμευτική;	Έχει άμεσο αποτέλεσμα;	Σε ποιον απευθύνεται;	Έκταση δεσμευτικότητας	Γενική αξιολόγηση
οδηγία	ΝΑΙ		Όλα ή μερικά Κ.Μ.		

Άρθρο 288 παρ. 3 της ΣΛΕΕ

Η οδηγία δεσμεύει **κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται**, όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών.

Νομική πράξη	Είναι νομικά δεσμευτική;	Έχει άμεσο αποτέλεσμα;	Σε ποιον απευθύνεται;	Έκταση δεσμευτικότητας	Γενική αξιολόγηση
οδηγία	ΝΑΙ		Όλα ή μερικά Κ.Μ.	«Ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα»	

Άρθρο 288 παρ. 3 της ΣΛΕΕ

Η οδηγία δεσμεύει κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται, **όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών.**

Νομική πράξη	Είναι νομικά δεσμευτική;	Έχει άμεσο αποτέλεσμα;	Σε ποιον απευθύνεται;	Έκταση δεσμευτικότητας	Γενική αξιολόγηση
οδηγία	ΝΑΙ	ΌΧΙ/ΝΑΙ	Όλα ή μερικά Κ.Μ.	«Ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα»	

Άρθρο 288 παρ. 3 της ΣΛΕΕ

Η οδηγία δεσμεύει κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται, **όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών.**

Νομική πράξη	Είναι νομικά δεσμευτική;	Έχει άμεσο αποτέλεσμα;	Σε ποιον απευθύνεται;	Έκταση δεσμευτικότητας	Γενική αξιολόγηση
οδηγία	ΝΑΙ	ΟΧΙ/ΝΑΙ	Όλα ή μερικά Κ.Μ.	«Ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα»	<ol style="list-style-type: none"> 1. Νομοθέτημα δύο σταδίων 2. Δεσμευτικό ως προς αποτέλεσμα 3. Ήπια εναρμόνιση

Άρθρο 288 παρ. 3 της ΣΛΕΕ

Η **οδηγία** δεσμεύει κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται, όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών.

Οδηγία 2011/98/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011 , σχετικά με ενιαία διαδικασία υποβολής αίτησης για τη χορήγηση στους υπηκόους τρίτων χωρών ενιαίας άδειας διαμονής και εργασίας στην επικράτεια κράτους μέλους και σχετικά με κοινό σύνολο δικαιωμάτων για τους εργαζομένους από τρίτες χώρες που διαμένουν νομίμως σε κράτος μέλος, ΕΕ L 343 της 23.12.2011, σ. 1 έως 9

	Κύπρος	Ελλάδα	Σουηδία	Ολλανδία
<p>Άρθρο 5 Αρμόδια αρχή</p> <p>1. Τα κράτη μέλη ορίζουν την αρμόδια αρχή για την παραλαβή της αίτησης και την έκδοση της ενιαίας άδειας.</p>	<p>Ο Περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως Νόμος, άρθρα 18ΥΕ(1), εισαγωγή και 18ΥΖ(1)</p> <p>Κάθε αίτηση για έκδοση, τροποποίηση ή ανανέωση ενιαίας άδειας υποβάλλεται στο Διευθυντή του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης.</p> <p>Ο Διευθυντής εκδίδει απόφαση για το σύνολο της αίτησης [...]</p>	<p>Νόμος 4251/2014, Άρθ. 8, Χορήγηση Άδειας Διαμονής</p> <p>2. Οι αιτήσεις για τη χορήγηση των αδειών διαμονής κατατίθενται στην υπηρεσία μιας στάσης της αρμόδιας Διεύθυνσης Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης του τόπου διαμονής του αιτούντος ή στην αρμόδια Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 4018/2011 (Α' 215). [...]</p> <p>9. Η άδεια διαμονής εκδίδεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή του Υπουργού Εσωτερικών. [...]</p>	<p>UtlF, Chapter 5, Work permit</p> <p>Section 8</p> <p>A work permit application from an alien who is not in Sweden shall be submitted to and investigated by a Swedish embassy or a Swedish consulate in the alien's country of origin or in the country where the alien is otherwise permanently resident.</p> <p>A work permit application from an alien who is staying in Sweden shall be submitted to the Swedish Migration Board.</p> <p>Section 5</p> <p>Decisions on work permits are issued by the Swedish Migration Board.</p>	<p>Article 5 Act on Work by Foreigners</p> <p>(1) Our Minister of Safety and Justice is authorised to issue and withdraw work permits.</p> <p>(2) Our Minister appoints an institution which advises Our Minister of Safety and Justice concerning the issuance, renewal and withdrawal of single permits.</p>

Απόφαση

ΕΕ

ΚΜ

Νομική πράξη	Είναι νομικά δεσμευτική;	Έχει άμεσο αποτέλεσμα;	Σε ποιον απευθύνεται;	Έκταση δεσμευτικότητας	Γενική αξιολόγηση
απόφαση					

Άρθρο 288 παρ. 4 της ΣΛΕΕ

Η **απόφαση** είναι δεσμευτική ως προς όλα τα μέρη της. Όταν ορίζει αποδέκτες, είναι δεσμευτική μόνο για αυτούς.

Νομική πράξη	Είναι νομικά δεσμευτική;	Έχει άμεσο αποτέλεσμα;	Σε ποιον απευθύνεται;	Έκταση δεσμευτικότητας	Γενική αξιολόγηση
απόφαση	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Κ.Μ. ή ιδιώτες στους οποίους απευθύνεται	«Ως προς όλα τα μέρη της»	Ατομική πράξη

Άρθρο 288 παρ. 4 της ΣΛΕΕ

Η **απόφαση** είναι δεσμευτική ως προς όλα τα μέρη της. Όταν ορίζει αποδέκτες, είναι δεσμευτική μόνο για αυτούς.

Απόφαση (ΕΕ) 2015/2248 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28^{ης} Οκτωβρίου 2015, για την κινητοποίηση του μέσου ευελιξίας για άμεσα δημοσιονομικά μέτρα στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ατζέντας για τη Μετανάστευση, ΕΕ L 318 της 4.12.2015, σ. 36 έως 37

Άρθρο 1

Στο πλαίσιο του γενικού προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το οικονομικό έτος 2015, χρησιμοποιείται το μέσο ευελιξίας για τη χορήγηση ποσού 66,1 εκατ. EUR σε πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων στον τομέα 3 (Ασφάλεια και ιθαγένεια).

Το εν λόγω ποσό θα χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση μέτρων για τη διαχείριση της προσφυγικής κρίσης.

Οι πιστώσεις πληρωμών που αντιστοιχούν στην κινητοποίηση του μηχανισμού ευελιξίας θα ανέλθουν σε 52,9 εκατ. EUR το 2016 και σε 13,2 εκατ. EUR το 2017.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2008/137/ΕΚ: Απόφαση της Επιτροπής της 7 Μαρτίου 2007 — Κρατική ενίσχυση αριθ. C 10/2006 (ex N 555/2005) — Cyprus Airways Public Ltd — Σχέδιο αναδιάρθρωσης
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2008.049.01.0025.01.ELL&toc=OJ:L:2008:049:FULL

Άρθρο 1

Η ενίσχυση αναδιάρθρωσης που χορηγεί η Κύπρος προς την εταιρεία Cyprus Airways Public Ltd συμβιβάζεται με την κοινή αγορά σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ), της συνθήκης ΕΚ υπό τον όρο ότι τηρούνται οι προϋποθέσεις που θεσπίζονται στα άρθρα 2 το 5.

Άρθρο 2

Η Κύπρος θα υποβάλει, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2007, έκθεση προς την Επιτροπή σχετικά με την πρόοδο και τη διαχείριση του σχεδίου αναδιάρθρωσης.

Νομική πράξη	Είναι νομικά δεσμευτική;	Έχει άμεσο αποτέλεσμα;	Σε ποιον απευθύνεται;	Έκταση δεσμευτικότητας	Γενική αξιολόγηση
σύσταση					
γνώμη					

Άρθρο 288 παρ. 5 της ΣΛΕΕ

Οι συστάσεις και οι γνώμες δεν δεσμεύουν.

Νομική πράξη	Είναι νομικά δεσμευτική;	Έχει άμεσο αποτέλεσμα;	Σε ποιον απευθύνεται;	Έκταση δεσμευτικότητας	Γενική αξιολόγηση
σύσταση	OXI				
γνώμη	OXI				

Άρθρο 288 παρ. 5 της ΣΛΕΕ

Οι συστάσεις και οι γνώμες **δεν δεσμεύουν**.

- Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 29ης Ιουλίου 2016 σχετικά με κατευθυντήριες γραμμές για την προώθηση των κτιρίων με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας και τις βέλτιστες πρακτικές για να εξασφαλιστεί ότι έως το 2020 όλα τα νέα κτίρια θα είναι κτίρια με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016H1318&from=EN>
- Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32003H0361>

Άρθρο 1

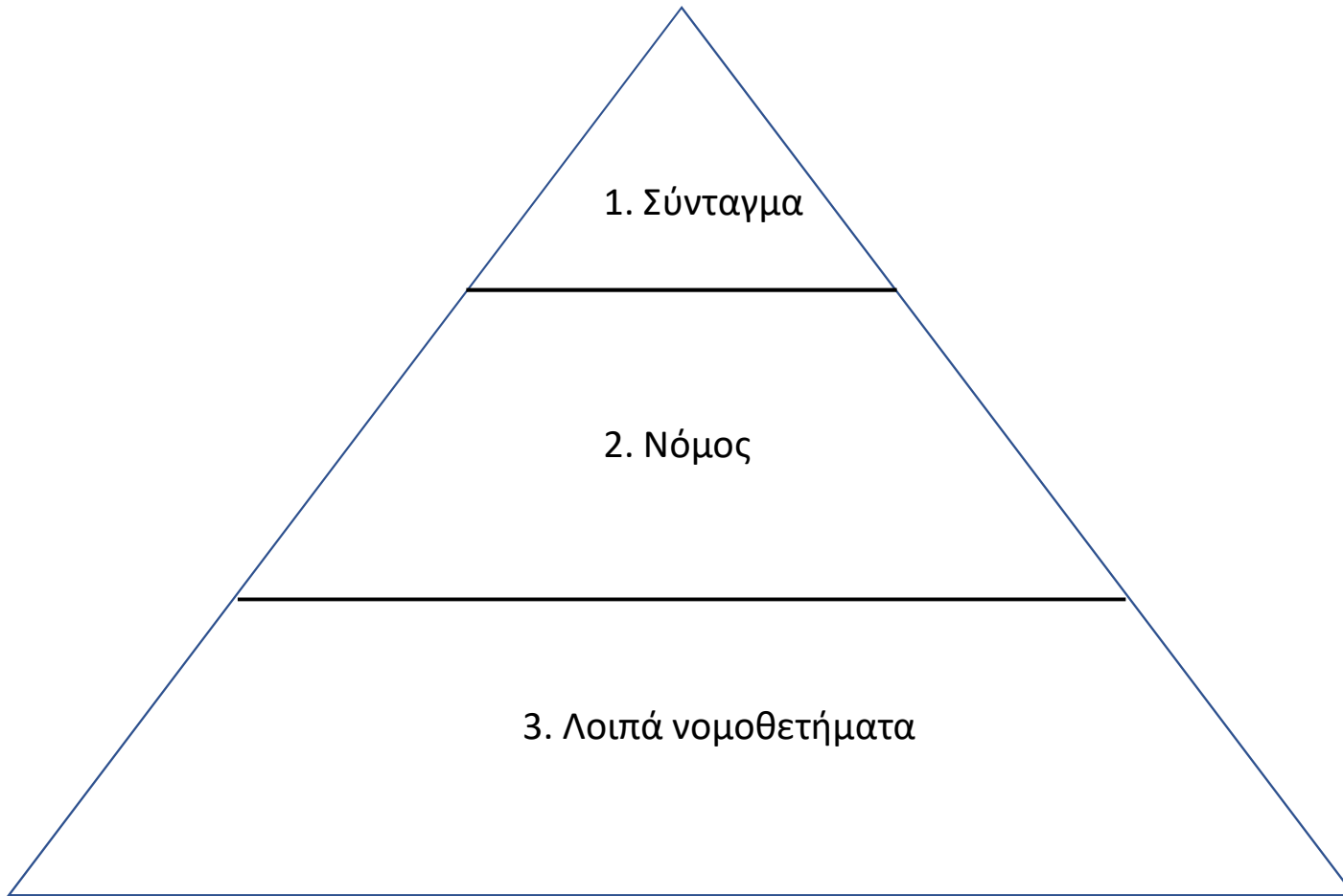
1. Η παρούσα σύσταση αφορά τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων, ο οποίος χρησιμοποιείται στις κοινοτικές πολιτικές που εφαρμόζονται μέσα στην Κοινότητα και τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο.
2. Συνιστάται στα κράτη μέλη καθώς και στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΕ):
 - α) να συμμορφώνονται με τις διατάξεις του τίτλου Ι του παραρτήματος για το σύνολο των προγραμμάτων τους τα οποία προορίζονται για τις "επιχειρήσεις μεσαίου μεγέθους", τις "μικρές επιχειρήσεις" ή τις "πολύ μικρές επιχειρήσεις".
 - β) να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να χρησιμοποιούν τις τάξεις μεγέθους που αναφέρονται στο άρθρο 7 του παραρτήματος, ιδίως σε ό,τι αφορά την παρακολούθηση των κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων.

Άρθρο 4

Η παρούσα σύσταση απευθύνεται στα κράτη μέλη, στην ΕΤΕπ και στο ΕΤΕ.

- **ΓΝΩΜΗ** ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ της 28^{ης} Ιουνίου 2016 σχετικά με συμβάσεις πίστωσης για καταναλωτές που αφορούν ακίνητα προοριζόμενα για κατοικία (CON/2016/34), https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/el_con_2016_34_f_sign.pdf
- **ΓΝΩΜΗ** ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ της 29ης Απριλίου 2016 σχετικά με πρόταση κανονισμού για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 600/2014 για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 596/2014 για την κατάχρηση της αγοράς και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 909/2014 σχετικά με τη βελτίωση του διακανονισμού αξιολογίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κεντρικά αποθετήρια τίτλων και με πρόταση οδηγίας για την τροποποίηση της οδηγίας 2014/65/ΕΕ για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, ως προς ορισμένες ημερομηνίες (CON/2016/27), https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/celex_52016ab0027_el_txt.pdf

Νομική πράξη	Είναι νομικά δεσμευτική;	Έχει άμεσο αποτέλεσμα;	Σε ποιον απευθύνεται;	Έκταση δεσμευτικότητας	Γενική αξιολόγηση
κανονισμός	NAI	NAI	Όλα τα Κ.Μ.	«Ως προς όλα τα μέρη του»	<ol style="list-style-type: none"> 1. Νομοθέτημα ενός σταδίου 2. Συνολικά δεσμευτικό 3. Απόλυτη ομοιομορφία
οδηγία	NAI	OXI/NAI	Όλα ή μερικά Κ.Μ.	«Ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα»	<ol style="list-style-type: none"> 1. Νομοθέτημα δύο σταδίων 2. Δεσμευτικό ως προς αποτέλεσμα 3. Ήπια εναρμόνιση
απόφαση	NAI	NAI	Κ.Μ. ή ιδιώτες στους οποίους απευθύνεται	«Ως προς όλα τα μέρη της»	Ατομική πράξη
σύσταση	OXI	-	-	-	-
γνώμη	OXI	-	-	-	

I. Η οπτική των κρατών μελών

II. Η οπτική του Λουξεμβούργου

I. Η οπτική των κρατών μελών

Κύπρος

Σύνταγμα Κυπριακής Δημοκρατίας

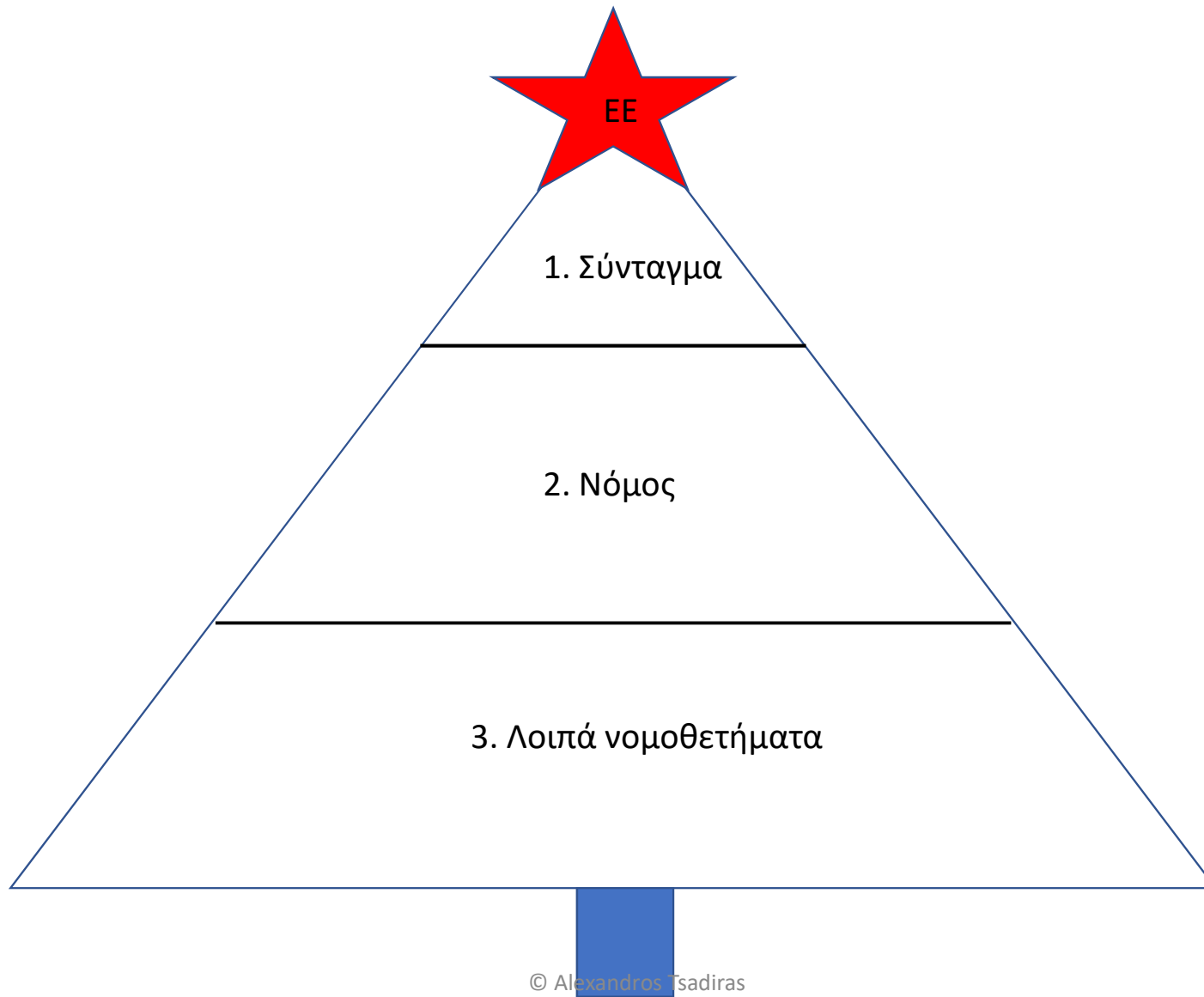
ΑΡΘΡΟΝ 1Α

Ουδεμία διάταξη του Συντάγματος θεωρείται ότι ακυρώνει νόμους που θεσπίζονται, πράξεις που διενεργούνται ή μέτρα που λαμβάνονται από τη Δημοκρατία τα οποία καθίστανται αναγκαία από τις υποχρεώσεις της ως κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ούτε εμποδίζει Κανονισμούς, Οδηγίες ή άλλες πράξεις ή δεσμευτικά μέτρα νομοθετικού χαρακτήρα που θεσπίζονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή από τις Ευρωπαϊκές Κοινοότητες ή από τα θεσμικά τους όργανα ή από τα αρμόδιά τους σώματα στη βάση των συνθηκών που ιδρύουν τις Ευρωπαϊκές Κοινοότητες ή την Ευρωπαϊκή Ένωση από του να έχουν νομική ισχύ στη Δημοκρατία.

ΑΡΘΡΟΝ 179

1. Τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 1Α, το Σύνταγμα είναι ο υπέρτατος νόμος της Δημοκρατίας.
2. Ουδείς νόμος ή απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων ή εκατέρας Κοινοτικής Συνελεύσεων ως και ουδεμία πράξις ή απόφασις ιουδήποτε οργάνου, αρχής ή προσώπου εν τη Δημοκρατία ασκούντος εκτελεστικήν εξουσίαν ή οιονδήποτε διοικητικόν λειτούργημα δύναται να είναι καθ' οιονδήποτε τρόπον αντίθετος ή ασύμφωνος προς οιανδήποτε των διατάξεων του Συντάγματος ή προς οποιαδήποτε υποχρέωση επιβάλλεται στη Δημοκρατία ως αποτέλεσμα της συμμετοχής της ως κράτους μέλους στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

II. Η οπτική του Λουξεμβούργου

6/64, Flaminio **Costa v E.N.E.L.** [1964]

Αντίθετα προς τις συνήθεις διεθνείς συνθήκες, η Συνθήκη της ΕΟΚ δημιούργησε ιδιαίτερη έννομη τάξη, η οποία ενσωματώθηκε στα νομικά συστήματα των κρατών μελών από της θέσεως της Συνθήκης σε ισχύ και δεσμεύει τα δικαστήριά τους.

*Ιδρύοντας μία Κοινότητα απεριόριστης διάρκειας, έχουσα δικά της όργανα, νομική προσωπικότητα, ικανότητα δικαίου, ικανότητα διεθνούς εκπροσώπησης και ιδίως πραγματικές εξουσίες απορρέουσες από τον περιορισμό των αρμοδιοτήτων τους και τη μεταβίβαση εξουσιών τους στην Κοινότητα, **τα κράτη μέλη περιόρισαν, αν και σε ορισμένους μόνο τομείς, τα κυριαρχικά τους δικαιώματα** και δημιούργησαν έτσι ένα σύστημα δικαίου εφαρμοζόμενο τόσο στους υπηκόους τους όσο και σ' αυτά τα ίδια.*

*Από το σύνολο των προεκτεθέντων συνάγεται ότι, εφ'όσον το δίκαιο που γεννήθηκε από τη Συνθήκη **απορρέει από αυτόνομη πηγή δικαίου, δεν είναι δυνατόν, λόγω του ιδιόμορφου πρωτότυπου χαρακτήρα του, να του αντιτάσσεται οποιοδήποτε εσωτερικό νομοθετικό κείμενο, χωρίς να χάνει τον κοινοτικό του χαρακτήρα και χωρίς να διακυβεύεται η νομική βάση της ίδιας της Κοινότητας.***

Η εκ μέρους των κρατών μελών μεταβίβαση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από τις διατάξεις της Συνθήκης από την εσωτερική τους έννομη τάξη στην κοινοτική συνεπάγεται οριστικό περιορισμό των κυριαρχικών δικαιωμάτων τους, κατά του οποίου δεν είναι δυνατόν να προβληθεί μεταγενέστερη μονομερής πράξη μη συμβιβαζόμενη προς την έννοια της Κοινότητας.

3

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Δικαστήριο της ΕΕ και Κρατικές Ενισχύσεις

Θεσμικό όργανο	Έδρα
Ευρωπαϊκό Συμβούλιο	Βρυξέλλες
Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	Βρυξέλλες
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	Στρασβούργο, Βρυξέλλες, Λουξεμβούργο
Ευρωπαϊκή Επιτροπή	Βρυξέλλες, Στρασβούργο, Λουξεμβούργο
Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	Λουξεμβούργο
Ελεγκτικό Συνέδριο	Λουξεμβούργο

Θεσμικό όργανο	Έδρα
Ευρωπαϊκή Επιτροπή	Στρασβούργο, Βρυξέλλες, Λουξεμβούργο
<p>Σύνθεση: Ένας επίτροπος από κάθε χώρα της ΕΕ, διορισμένος για 5 χρόνια και αρμόδιος για συγκεκριμένο τομέα πολιτικής που του αναθέτει ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ο τελευταίος διορίζεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Το Συμβούλιο διορίζει επίσης τους άλλους επιτρόπους σε συμφωνία με τον διορισθέντα πρόεδρο. Για τον διορισμό όλων των επιτρόπων, συμπεριλαμβανομένου του προέδρου, είναι απαραίτητη η έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.</p> <p>Αρμοδιότητες: Υποβολή νομοθετικών προτάσεων ("δικαίωμα της πρωτοβουλίας") + διαχείριση του προϋπολογισμού της ΕΕ και κατανομή των κονδυλίων + εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ + εκπροσώπηση της ΕΕ στη διεθνή σκηνή</p>	

Θεσμικό όργανο	Έδρα
Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	Λουξεμβούργο
<p>Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης = Δικαστήριο + Γενικό Δικαστήριο + Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης</p> <p>Αρμοδιότητες: Δικαστική. Ειδικότερα το ΔΕΕ διασφαλίζει την ομοιόμορφη ερμηνεία και εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ σε όλες τις χώρες μέλη της.</p> <p>Σύνθεση: Βλ. επόμενη διαφάνεια</p>	

Θεσμικό όργανο			Έδρα
Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης			Λουξεμβούργο
	Δικαστήριο	Γενικό Δικαστήριο	Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης
Δικαστές	28	28	7
Γενικοί Εισαγγελείς	11	-	-
Σχηματισμοί	Ολομέλεια, Τμήμα μείζονος συνθέσεως (15), Πενταμελή ή τριμελή τμήματα	Ολομέλεια Τμήμα μείζονος συνθέσεως (15), Πενταμελή ή τριμελή τμήματα Μονομελές δικαστήριο	Ολομέλεια Πενταμελή ή τριμελή τμήματα Μονομελές δικαστήριο

Θεσμικό όργανο			Έδρα
Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης			Λουξεμβούργο
	Δικαστήριο	Γενικό Δικαστήριο	
Δικαστές	28	46	
Γενικοί Εισαγγελείς	11	-	
Σχηματισμοί	Ολομέλεια, Τμήμα μείζονος συνθέσεως (15), Πενταμελή ή τριμελή τμήματα	Ολομέλεια Τμήμα μείζονος συνθέσεως (15), Πενταμελή ή τριμελή τμήματα Μονομελές δικαστήριο	

Άρθρο 108 ΣΛΕΕ

Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2015, περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32015R1589>

Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2015, περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άρθρο 28

Μη συμμόρφωση με απόφαση

1. Εφόσον το οικείο κράτος μέλος δεν συμμορφώνεται με μια υπό όρους ή αρνητική απόφαση, [...] η Επιτροπή μπορεί να προσφεύγει απευθείας στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με το **άρθρο 108 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ**.
2. Εάν η Επιτροπή θεωρήσει ότι το οικείο κράτος μέλος δεν έχει συμμορφωθεί με μια απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Επιτροπή μπορεί να ενεργεί σύμφωνα με το **άρθρο 260 της ΣΛΕΕ**.

Άρθρο 108 ΣΛΕΕ

2. Αν η Επιτροπή διαπιστώσει, αφού τάξει προηγουμένως στους ενδιαφερομένους προθεσμία για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, ότι ενίσχυση που χορηγείται από ένα κράτος ή με κρατικούς πόρους δεν συμβιβάζεται με την εσωτερική αγορά κατά το άρθρο 107, ότι η ενίσχυση αυτή εφαρμόζεται καταχρηστικώς, αποφασίζει ότι το εν λόγω κράτος οφείλει να την καταργήσει ή να την τροποποιήσει εντός προθεσμίας που η ίδια καθορίζει.

Αν το εν λόγω κράτος δεν συμμορφωθεί προς την απόφαση αυτή εντός της ταχθείσας προθεσμίας, η Επιτροπή ή οποιοδήποτε άλλο ενδιαφερόμενο κράτος δύναται να προσφύγει απευθείας στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά παρέκκλιση των άρθρων 258 και 259.

ΣυνθΛΕΕ 258

Αν η Επιτροπή κρίνει ότι ένα κράτος μέλος έχει παραβεί υποχρέωσή του εκ των Συνθηκών, διατυπώνει **αιτιολογημένη γνώμη** επί του θέματος, αφού προηγουμένως παρέχει τη δυνατότητα στο κράτος αυτό να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του.

Αν το κράτος δεν συμμορφωθεί με τη γνώμη αυτή εντός της προθεσμίας που του τάσσει η Επιτροπή, η τελευταία δύναται να **προσφύγει στο Δικαστήριο** της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΣυνθΛΕΕ 259

Κάθε κράτος μέλος δύναται να προσφύγει στο Δικαστήριο, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αν κρίνει ότι άλλο κράτος μέλος έχει παραβεί υποχρέωσή του εκ των Συνθηκών.

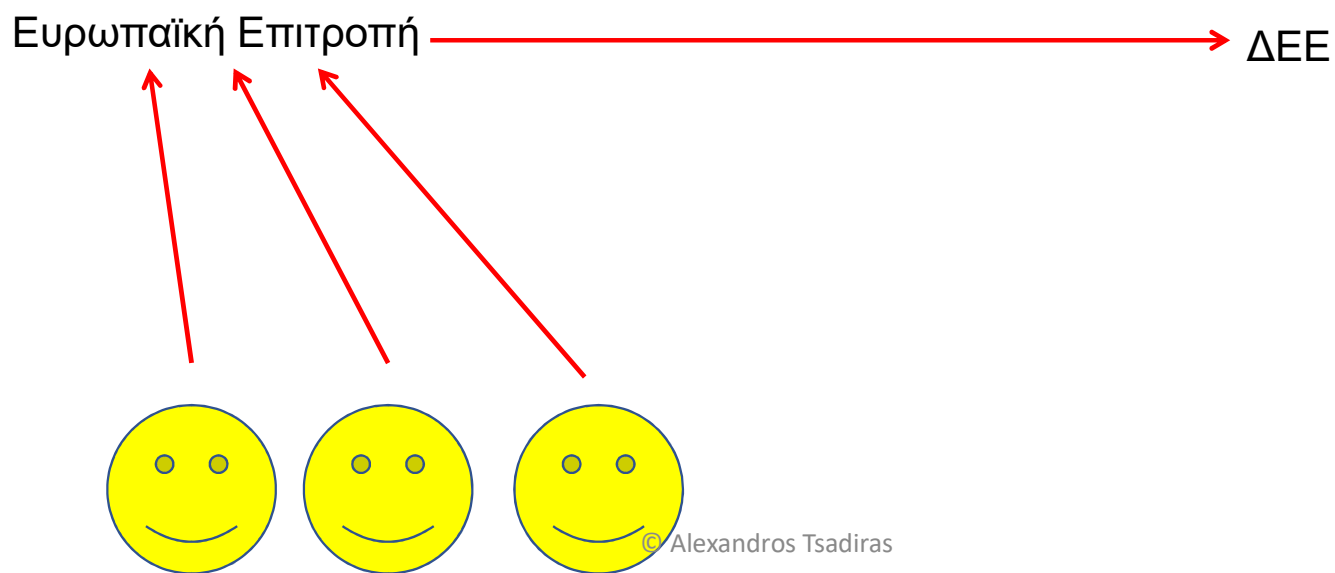
Πριν ένα κράτος μέλος ασκήσει προσφυγή κατά άλλου κράτους μέλους, επικαλούμενο παράβαση υποχρέωσης εκ των Συνθηκών, οφείλει να φέρει το ζήτημα στην Επιτροπή.

Η Επιτροπή διατυπώνει αιτιολογημένη γνώμη επί του θέματος, αφού προηγουμένως παρέχει τη δυνατότητα στα ενδιαφερόμενα κράτη να προβούν κατ' αντιδικία σε γραπτές ή προφορικές παρατηρήσεις.

Αν η Επιτροπή δεν διατυπώνει γνώμη εντός τριών μηνών από της υποβολής της αιτήσεως, η προσφυγή δύναται να κατατεθεί στο Δικαστήριο και χωρίς τη γνώμη της Επιτροπής.

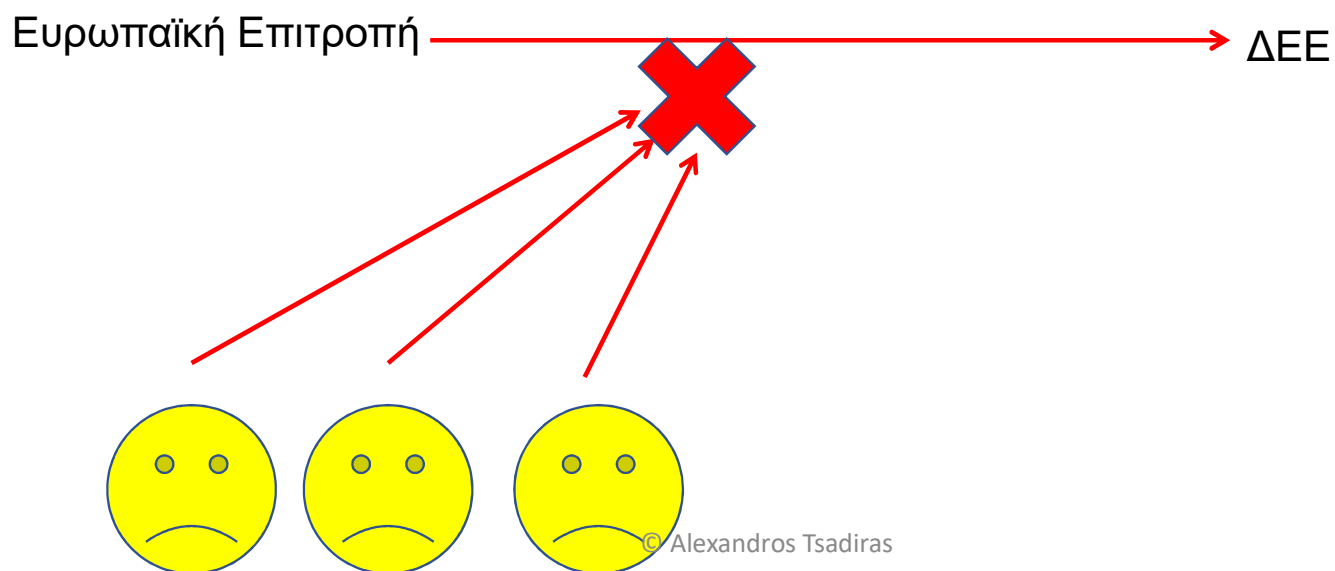
Φύση και χαρακτήρας της διαδικασίας

- Οριζόντια διαδικασία μεταξύ Ευρωπαϊκής Επιτροπής και κράτους μέλους = Περιορισμένος ο ρόλος των ιδιωτών

Φύση και χαρακτήρας της διαδικασίας

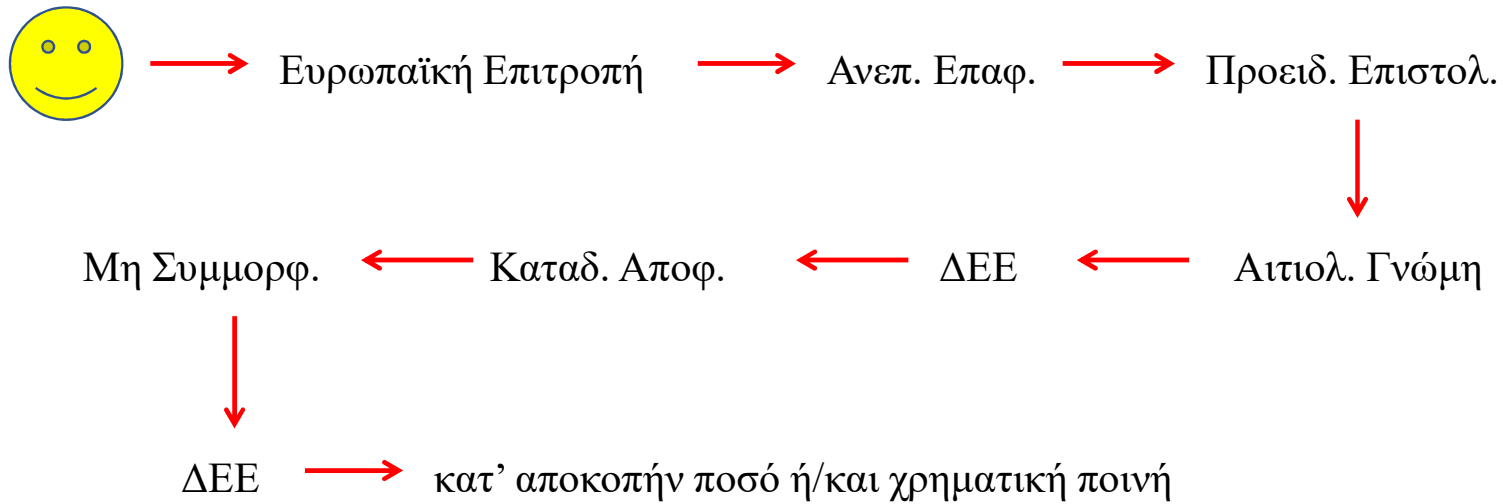
- Οριζόντια διαδικασία μεταξύ Ευρωπαϊκής Επιτροπής και κράτους μέλους = Περιορισμένος ο ρόλος των ιδιωτών

Η διαδικασία και τα μερικότερα στάδια

Προδικαστικό στάδιο	Ανεπίσημες επαφές
	Προειδοποιητική επιστολή
	Αιτιολογημένη γνώμη
Δικαστικό στάδιο	Διαδικασία ενώπιον του ΔΕΕ
	Έκδοση απόφασης

Συνολική αποτίμηση

ΣυνθΛΕΕ 260

1. Εάν το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαπιστώσει ότι κράτος μέλος έχει παραβεί υποχρέωσή του εκ των Συνθηκών, **το κράτος αυτό οφείλει να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου.**

2. Εάν η Επιτροπή κρίνει ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν έλαβε τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου, μπορεί να προσφύγει στο Δικαστήριο αφού παράσχει στο κράτος αυτό τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις του. Προσδιορίζει το ύψος του κατ' αποκοπήν ποσού ή της χρηματικής ποινής που οφείλει να καταβάλει το κράτος μέλος και το οποίο η Επιτροπή κρίνει κατάλληλο για την περίπτωση.

Εάν το Δικαστήριο διαπιστώσει ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν συμμορφώθηκε με την απόφασή του, μπορεί να του **επιβάλει την καταβολή κατ' αποκοπήν ποσού ή χρηματικής ποινής.** Η διαδικασία αυτή δεν θίγει το άρθρο 259.

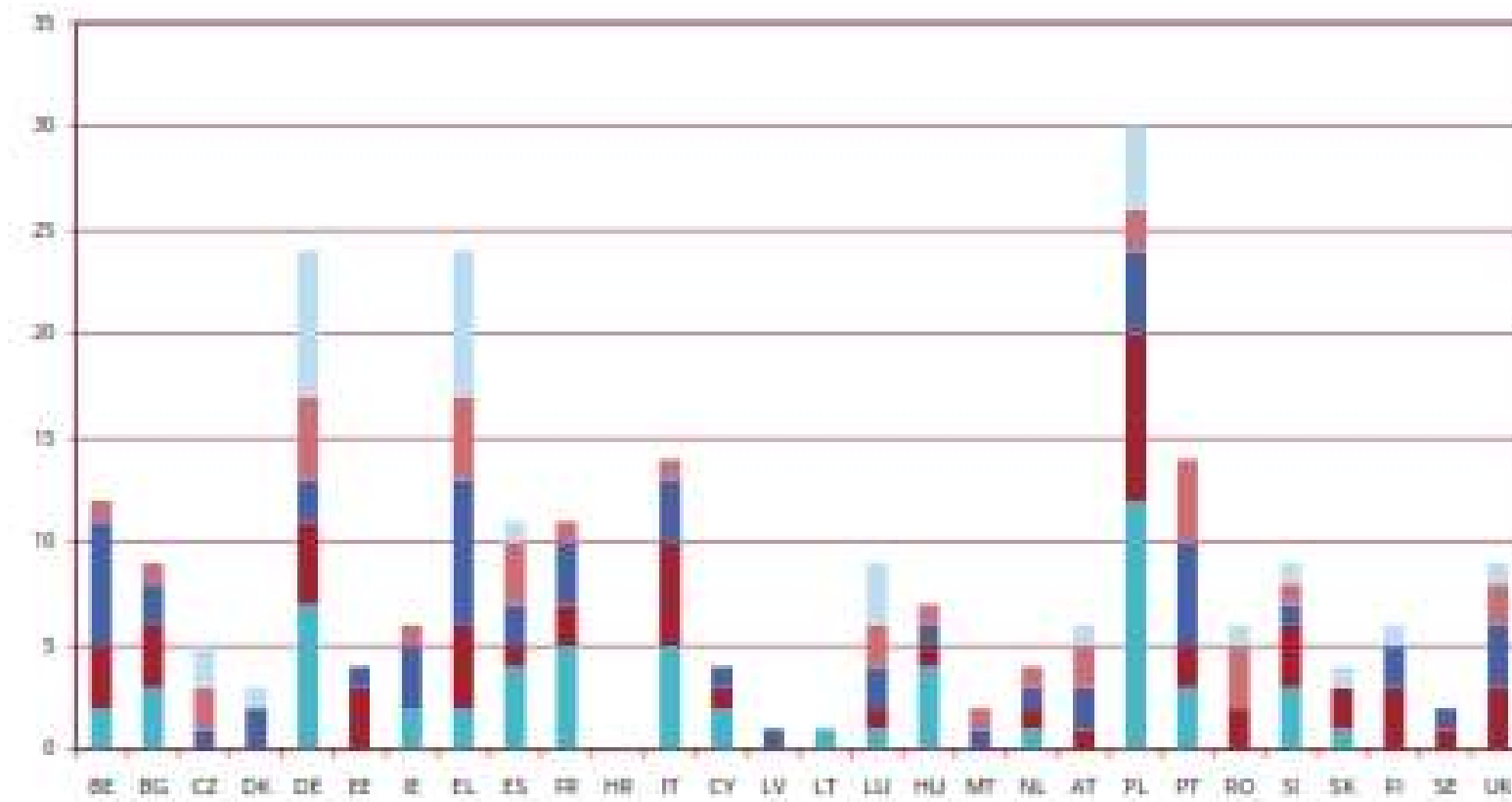
Υπόθεση C-387/97, Απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Ιουλίου 2000, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ελληνικής Δημοκρατίας

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ αποφασίζει:

1) Η Ελληνική Δημοκρατία, μη έχοντας λάβει τα αναγκαία μέτρα για τη διάθεση των στερεών αποβλήτων στην περιοχή των Χανίων χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η υγεία των ανθρώπων και να βλάπτεται το περιβάλλον, σύμφωνα με το άρθρο 4 της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ ... περί των στερεών αποβλήτων αυτών, και μη έχοντας καταρτίσει για την περιοχή αυτή σχέδια διαθέσεως των αποβλήτων, σύμφωνα με το άρθρο 6 της οδηγίας 75/442, και προγράμματα διαθέσεως των τοξικών και επικίνδυνων αποβλήτων, σύμφωνα με το άρθρο 12 της οδηγίας 78/319/ΕΟΚ ... περί των τοξικών και επικινδύνων αποβλήτων, δεν εφάρμοσε όλα τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 7ης Απριλίου 1992, C-45/91, Επιτροπή κατά Ελλάδας, και παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 171 της Συνθήκης ΕΚ.

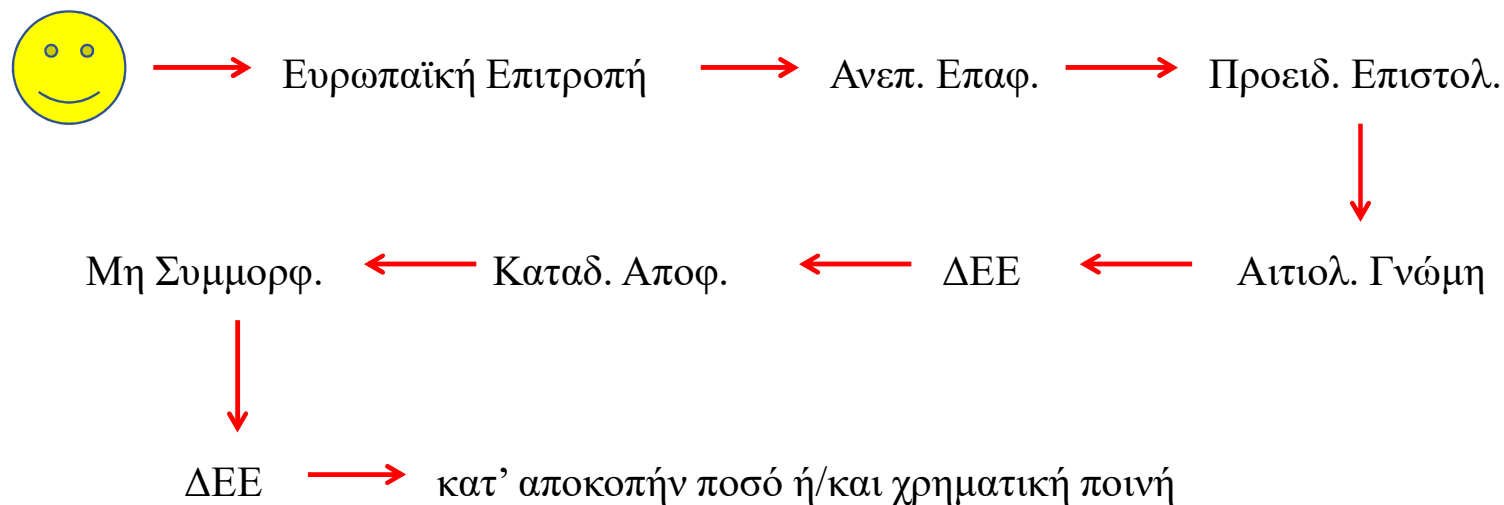
2) Υποχρεώνει την Ελληνική Δημοκρατία να καταβάλει στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, στον λογαριασμό «ίδιοι πόροι της ΕΚ», ως χρηματική ποινή, 20 000 ευρώ ημερησίως, για κάθε ημέρα καθυστέρησης της εκτελέσεως των απαραίτητων μέτρων συμμορφώσεως προς την προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Ελλάδας, από την ημερομηνία της δημοσίευσής της παρούσας αποφάσεως μέχρι την εκτέλεση της προπαρατεθείσας αποφάσεως Επιτροπή κατά Ελλάδας.

Προσφυγή κατά Κράτους-Μέλους (2012-16)

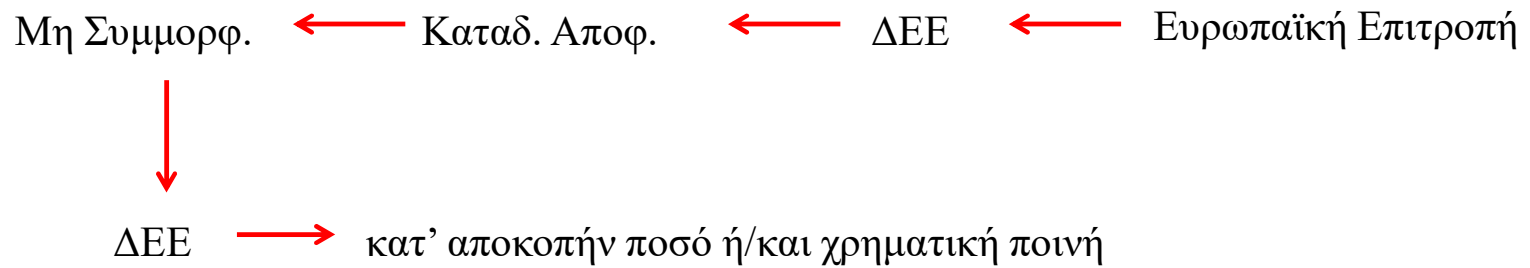

© Alexandros Tsadiras

Γενική διαδικασία

Ειδική διαδικασία

C-93/17 - Απόφαση του Δικαστηρίου (πρώτο τμήμα) της 14ης Νοεμβρίου 2018
Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Ελληνική Δημοκρατία

Παράβαση κράτους μέλους – Κρατικές ενισχύσεις – Ενισχύσεις που κρίθηκαν παράνομες και μη συμβατές προς την εσωτερική αγορά – Υποχρέωση ανακτήσεως – Απόφαση του Δικαστηρίου με την οποία διαπιστώνεται η παράβαση – Μη εκτέλεση - Κατ' αποκοπήν ποσό

- Η επιχείρηση Ελληνικά Ναυπηγεία ΑΕ (Hellenic Shipyards SA, στο εξής: ΕΝΑΕ), ιδιοκτήτρια ενός ελληνικού εμπορικού και στρατιωτικού ναυπηγείου ευρισκόμενου στον Σκαραμαγκά (Ελλάδα), ειδικεύεται στην κατασκευή πολεμικών πλοίων.
- Η Ελληνική Δημοκρατία έλαβε, κατά τα έτη 1996 έως 2003, ορισμένα μέτρα τα οποία συνίσταντο σε εισφορές κεφαλαίου, παροχή εγγυήσεων και χορήγηση δανείων υπέρ της ΕΝΑΕ.
- Στις 2 Ιουλίου 2008, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 2009/610/ΕΚ, της 2ας Ιουλίου 2008, για τις ενισχύσεις που χορήγησε η Ελλάδα στην ΕΝΑΕ, της οποίας τα άρθρα ορίζουν ότι τα μέτρα αυτά συνιστούν ενισχύσεις μη συμβατές προς την εσωτερική αγορά, χορηγήθηκαν καταχρηστικώς και έπρεπε συνεπώς να ανακτηθούν.
- Στις 8 Οκτωβρίου 2010, η Επιτροπή, εκτιμώντας ότι η Ελληνική Δημοκρατία δεν συμμορφώθηκε προς τις υποχρεώσεις της δυνάμει της αποφάσεως 2009/610, άσκησε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, προσφυγή λόγω παραβάσεως κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, ζητώντας να διαπιστωθεί ότι αυτή δεν είχε λάβει, εντός των ταχθεισών προθεσμιών, όλα τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθεί προς την ως άνω απόφαση.
- Στις 28 Ιουνίου 2012, το Δικαστήριο έκρινε ότι η Ελληνική Δημοκρατία, παραλείποντας να λάβει, εντός της ταχθείσας προθεσμίας, όλα τα αναγκαία μέτρα προς εκτέλεση της αποφάσεως 2009/610 υπέπεσε σε παράβαση.

- Στις 27 Νοεμβρίου 2014, η Επιτροπή, εκτιμώντας ότι η απόφαση 2009/610 δεν είχε ακόμη εκτελεστεί, απέστειλε προειδοποιητική επιστολή στις ελληνικές αρχές, σύμφωνα με το άρθρο 260, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, παρέχοντάς τους προθεσμία δύο μηνών για την εκτέλεση της εν λόγω αποφάσεως. Με την προειδοποιητική επιστολή, η Επιτροπή επισήμανε ότι οι ελληνικές αρχές δεν είχαν ανακτήσει το ποσό των μη συμβατών ενισχύσεων και δεν της είχαν παράσχει πληροφορίες σχετικά με την εκτέλεση της αποφάσεως 2009/610.
- Στις 22 Φεβρουαρίου 2017 η Επιτροπή άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) Η Ελληνική Δημοκρατία, μη έχοντας λάβει κατά την ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας που είχε ταχθεί με την προειδοποιητική επιστολή της 27ης Νοεμβρίου 2014 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όλα τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της αποφάσεως της 28ης Ιουνίου 2012, Επιτροπή κατά Ελλάδας (C-485/10, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2012:395), παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει βάσει του άρθρου 260, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.
- 2) Υποχρεώνει την Ελληνική Δημοκρατία να καταβάλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή **χρηματική ποινή ύψους 7 294 000 ευρώ ανά εξάμηνο** από της δημοσιεύσεως της παρούσας αποφάσεως έως την ημερομηνία εκτελέσεως της αποφάσεως της 28ης Ιουνίου 2012, Επιτροπή κατά Ελλάδας (C-485/10, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2012:395).
- 3) Υποχρεώνει την Ελληνική Δημοκρατία να καταβάλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή **κατ' αποκοπήν ποσό ύψους 10 000 000 ευρώ**.
- 4) Καταδικάζει την Ελληνική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

4

Συμπερασματικές Κρίσεις

1. Η Κοινή Αγορά βρίσκεται στον πυρήνα λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1. Η Κοινή Αγορά βρίσκεται στον πυρήνα λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
2. Η νόθευση του ανταγωνισμού αντιστρατεύεται την επιτυχή λειτουργία της Κοινής Αγοράς.

1. Η Κοινή Αγορά βρίσκεται στον πυρήνα λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
2. Η νόθευση του ανταγωνισμού αντιστρατεύεται την επιτυχή λειτουργία της Κοινής Αγοράς.
3. Νόθευση του ανταγωνισμού μπορεί να επέλθει μέσω ιδιωτικών πρωτοβουλιών ή/και κρατικών μέτρων

4. Οι κρατικές ενισχύσεις θεωρούνται επικίνδυνες για τον ελεύθερο ανταγωνισμό και την απρόσκοπτη λειτουργία της κοινής αγοράς. Συνεπώς κατά κανόνα απαγορεύονται. Η ως άνω απαγόρευση δεν είναι απόλυτη.

4. Οι κρατικές ενισχύσεις θεωρούνται επικίνδυνες για τον ελεύθερο ανταγωνισμό και την απρόσκοπτη λειτουργία της κοινής αγοράς. Συνεπώς κατά κανόνα απαγορεύονται. Η ως άνω απαγόρευση δεν είναι απόλυτη.
5. Οι κρατικές ενισχύσεις ανήκουν στις αποκλειστικές αρμοδιότητες της ΕΕ και ρυθμίζονται από ένα πλέγμα διατάξεων πρωτογενούς και δευτερογενούς Ενωσιακού δικαίου.

4. Οι κρατικές ενισχύσεις θεωρούνται επικίνδυνες για τον ελεύθερο ανταγωνισμό και την απρόσκοπτη λειτουργία της κοινής αγοράς. Συνεπώς κατά κανόνα απαγορεύονται. Η ως άνω απαγόρευση δεν είναι απόλυτη.
5. Οι κρατικές ενισχύσεις ανήκουν στις αποκλειστικές αρμοδιότητες της ΕΕ και ρυθμίζονται από ένα πλέγμα διατάξεων πρωτογενούς και δευτερογενούς Ενωσιακού δικαίου.
6. Το Ενωσιακό δίκαιο υπέχει του εθνικού, συμπεριλαμβανομένου του εθνικού Συντάγματος.

7. Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Δικαστηρίου της ΕΕ στην επιβολή των κανόνων κρατικών ενισχύσεων είναι κομβικός.

Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας